

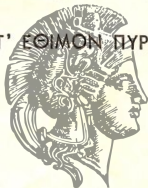
40-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Μαυ IX 10/1976*

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-15/12/1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). χωρίον... Βραχιά...
(παλαιότερον ὄνομα: ... Καϊλί...), Ἐπαρχίας... Θεσσαλονίκης
Νομοῦ ... Θεσσαλονίκης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Κωνσταντῖ-
νος... Καυῖτζής... ἐπάγγελμα ... διδάκκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Βραχιά - Θεσσαλονίκης...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 8 ἔκα.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... Κωνσταντῖνος Κολένης.....

.....
ἡλικία. 68 ἐτῶν. γραμματικαὶ γνώσεις... Γ'... Δημοτικαὶ.....
..... τόπος καταγωγῆς Βραχιά.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Α'... Πέρι.οχαί... πόν. δύν'... γεροκρατῶσα... τὰ
λγὰ φυλῶματα... διὰ σποράν... Τὰ... τσαίρια... διὰ βοσκήν...
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ν.π. ἡρχον... χωρι. β. ταῖ... Α. ἐν... ἐνηλ. δ. ἔβαντο....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητες; δ) εἰς μονὰς κλπ. Εἰς... Τούρκων
Μ.π. ἔην... καὶ... ἀργ. ο. τ. φα... ἐν... Ἕλληνας... γαιοκτήμοντα....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ... Μ. α. λ. β. τ. α... τ. κ. ν... διατηρεῖ.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Ἀσχολοῦνται ἐν τῇ γεωργίᾳ καὶ τῇ κτην. κ. τ. κ. τ. ροφίᾳ*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ἀσχολοῦνται*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Εἰργάζοντο αὐτὰ καὶ τὰ κ. οἱ τῶν χωρίων καὶ οἱ τῶν τερικίουφ τοῖς ὡς ἁταμα καὶ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκ. ἐνεῖαν τῶν*.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.) *οἱ κάτοικοι καὶ οἱ γινόμενοι* *Καὶ οἱ οἱ ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...*
Ἀν. ἔχον οἱ ἑνὶ καὶ ἑνὶ θέσιν.....

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *Εἶδος ἢ χρήμα καὶ ἐν χρήμα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο... προήρχοντο... ἀπὸ τῆς ταμνίαντα καὶ τῆς ταχεμαῖδα ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἀμοιβὴ ἐν εἶδος (ἢ ἐν χρήμα) καὶ ἐν χρήμα*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο δοῦλοι καὶ δοῦλαι. Ἀπὸ τοῦ κάτοικος τῶν χωρίων καὶ τῶν τερικίουφ τοῖς*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαγαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Ἀν. ἐν τῇ γαίαν τῶν τερικίουφ*.....

β) Ἐπήγαγαν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ἄν. καὶ ἐν τῇ γαίαν*.....

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μέ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος ; . . .

Μ. ε. καὶ ἐν τῇ. καλαμίᾳ. μετὰ τὰ θέρια ἐν·
 "καὶ ὁ λόγος τῇ. καλαμίᾳ".

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας; 10/4/1952

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ 1824.....

1) Σιδηρούν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Είς ποία κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προή-
λθε αὐτοῦ ; Μικρότερο, ἴσα τι, μεγαλύτερον ; Ὑποκατα-
στά τῶν καλλιεργειῶν τῶν καὶ τῶν κτημάτων. Τὸ μικρὸν ἀνδρῶν ①
χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καλλιέργειαν. Κατασκευ-
ζέται ἢ τὰ ὑψηλὰ ἢ τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀπὸ ἐκείνου ἀπορρίπτεται.
Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲ τὰς ἀντιστοιχίας ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὥς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου (τὸ κατωτέρω ἔστιν ἑλάνη)

1. Χέρνι... 4. Φτέρ... 7. Βέρ... 10.....

2. χρηστέ..... 5. Μάρια..... 8. πόδα.....

3. Γαυρή ... 6. Γαβάρη ... 19. Τόλη, ἡ γένεσις ...

Σημειώσεις: οι αντίστοιχες αριθμοί εν τῷ σιδηρῷ σύστη-
ματι 4 ἀνω δεξιά.

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει; 1936.....)

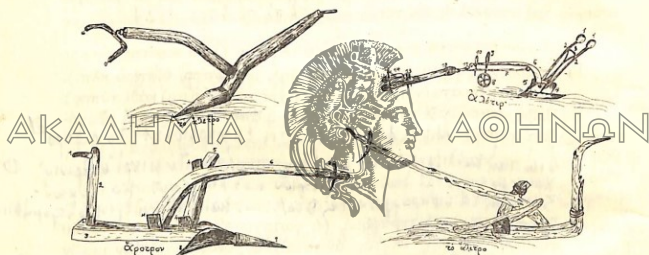
3) Μηχανή θερισμού 1932

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1834

5) Μηχανή ἀλωνισμού . Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1824.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τ.ο. ξυλένιο. ἄροτρον τ.ο. κατασκευάζον Τεχνίτας ἀπὸ τοῦ Γρίκου, χωρὶς τῆς περιοχῆς τῆς ἄρνης. Παί-
κων τ.ο. πωλοῦσαν ἐδῶ. αἱ ἴδιαι. Κόστιζε 2 "καπικία"
καὶ ἦσαν κατασκευασμένα ἀπὸ ξύλου ὀξυαί.....

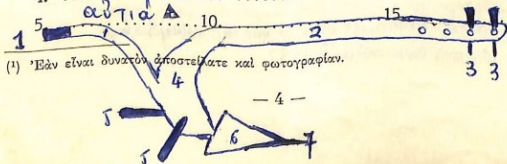
2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χερούλι.....	6. ὕνι	11.
2. Σταβάρι.....	7. κῆτι θνήσ	12.
3. Τξιουλι.....	8.	13.
4. Κούκα.....	9.	14.
5. αὐτιά.....	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι . τ.π. ξυλίνου ἀρότρου . ἦτο μιᾶς μορφῆς . διὰ .
τ.π. ἀροτρίαν . ὅλων . τ.π. εἰδῶν . τ.π. χωραφιδῶν

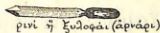
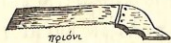
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάρτης τοῦ ἀρότρου ; . Τὸ . ε . χ ῆ μ α . τῆς .
ε . π ᾱ ῥ ης . τῆς . ἀ ρ ὅ τ ρ ο υ . ε ἶ χ ε . ε ἷ μ α . τ ρ ι γ ῶ ν ο ν

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; . Ἦτο ξυλίνου .

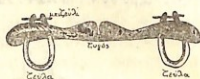

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.)

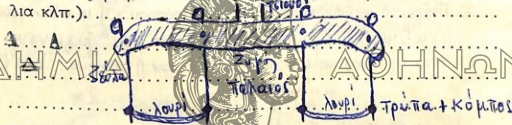
Ἀ.ἰ.α. τ.π. ἐπιδιόρθωσιν τῆς ἀρότρου . εἶχαν . τὰ ἔργα-
λεῖα : . σκεπάρνι . πριόνι . ἀρίδι . καὶ . ξυλοφαῖ

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Βοδία, Βουβάλια καὶ ἄλλα.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἐν; ... *Ναὶ... ὄν. ο. ζῶα: καὶ ἐν, εὐνήθως, ἄλλα.*
- 9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ... *Ἦναι ἀναγκαιος. ὁ ζυγος.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λογιρία, λοῦρα, ζεύλες, πιζεῦλια κλπ.).

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

... *ζεύλα ξέντην* ... *παλαιὰ ζεύλα* ... *τρίπα*

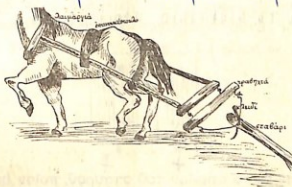
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *Ἀ. ἐ. γ. τ. αὶ "λουρί", κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς ο. ζεύλα. ὁ κ. μ. γ. τ. αὶ "λουρί". ὁ β. α. δ. ὁ.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Ἀπὸ τ. ὁ. ἔ. τ. γ. 1934.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Μ. ἔ. τ. ὁ. "χαμὸν. τ. ὁ. τὴν λαιμαρρίαν, ποὺ φέρει ἐξ. τὴν λαιμὴν καὶ μὲ τ. ὁ. "τραβιχτάρι".*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. Τὸ "ΧΑΚΟΥΤΙ" ἀρ. καὶ τινος. Μ. Κ. Κ.

14. κρυφαὶ ἐν τῷ πλάγι. 2. το. τρεῖς χτάρι. 3. ζυλόνιο, 4. φέρει. 2. 3. καὶ ἐν 2. ἀλυσίδες
καὶ πῶν ἐν τῷ κέντρῳ μὲν κρυφαί. 4. Ἀπὸ τῆς σκευῆς τοῦ ἀλυσος.
Αἰ. τὰ βόδια. 1. 0. 3. 4. καὶ. 2. 4. 1. 0. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ

ἡ ἀντήθειά εἰς τὸν τόπον σας. Ὁ δὲ δούλος καὶ ἡ δούλη τῆς ὑμετέρας
πατασίου. καὶ ἡμεῖς δούλη καὶ δούλη. τὰ χαράματα.
"Αν εἶχε δούλο". ὤρχων. καὶ αὐτὸς. ἔτι καὶ ὤρχων καὶ θυγῶν.

- [illegible]

- 2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηρούν ἄστρον. Παραμετ. τῶν τῶν ἀλφῶν
 ἔτι κύμα τῆς ὕλης. Το ποθὶ τῆς αἰωνοῦ στο συρτῶν τοδῶν. Παραμετ.
ἡ κῆψ ζῶντα. Το ποθὶ τῆς αἰωνοῦ τῶν τῶν ἀλφῶν. Δεῖται τῶν αἰωνοῦ
αἰῶν. τῶν κῆψ τῶν χαλκῶν. Παραμετ. τῶν κῆψ τῶν τῶν αἰωνοῦ
τοδῶν τῶν αἰωνοῦ.

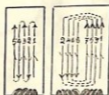
- 3) Πώς κατευθύνει ο γεωργός τα ζευγμένα ζώα (ή το ζώον) κατά το ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Μ.ε. σχοινί. δεμένα ἐν τῷ ἀριστερῷ κέρατο. τῷ ἀριστερῷ βοτῆ.
Γιὰ ν.δ. κατευθύνει τὰ ἄλλα ζ. ἐξ ἐν.ε. τίς ἄκρ. τῶν σχοινιῶ
ἀπὸ τὸ "καπίουτρι", πλ. ἔφερε τὸ ζῶο στὸ κεφάλι του

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακίαις) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... Μ. ἐ. τὸ. ξυλῆνιο. ἄροτρι. αὐλακίαις. κατ'εὐθείαν. γραμμὴν.
... Σήμερον. μὲ. τὰ. αὐ. ἀνοίγ. τὸ. χωράφι. ἄροτρι. α.

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.... Μ. ἐ. τὸ. αἰθιρῆνιο. περιφερειακῶς. Σήμερον. ὅχι.

α β

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδαις (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίαις, ντάμις, σιασίαις, μεσθράδας κ.λ.π.); ... ἔχ. μετὰ. τῆς. σπορίαις.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; ... Μ. ἐ. αὐλακίαν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ... ἔχ. μὲ. ὅχι. ... ἔχ. τὰ. ὄργων. α. ἔχ.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕψος: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ... καθ. τῶν. α. καθ. τῶν. α.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Εἰς τὴν β. περ. αὐ. τὰ καλοκαίρινα?*

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Δύο ὀργώματα: ἓνα καλοκαίρινόν καὶ ἓν φθινόπωρινόν. ὅτι β. περ. α.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τρία ὀργώματα: ἓ καλοκαίρινόν καὶ ἓ χειμερινόν καὶ ἓ φθινόπωρινόν.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ὁ σπαρτόν το χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρί ἢ ἄλλο δημητριακόν. *Κανένα ἔτη. Τὸ χωράφι καλλιεργεῖται συνεχῶς.*

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ τὰ ὅλα ἔτη καὶ διὰ ἄλλα ἔτη. Τρία ὀργώματα. Τὸ καλοκαίρι. φθινόπωρον καὶ ἔαριν.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *Ἡ κοῦτλα (10 ὀκάδες) ἢ τὸ νεκρὸν.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; . Μ. ἔ. τ. η. ν. ε. ι. θ. η. ρ. α. ...

ρ. α. β. α. . τ. η. . ξ. ι. α. λ. η. . . καὶ . μ. ἔ. τ. α. "π. ο. β. α. ρ. ι." . τ. η. .
 ε. ι. θ. η. . ε. . καλλιεργητῆς . . ἢ καὶ . μ. ἔ. τ. α. χ. ἑ. ρ. ι. α. .
 τ. η. . π. ο. λ. λ. ε. . φ. ω. ρ. ἑ. ξ. ι. α. λ. η. . ἔ. ν. κ. ι. . ἔ. ν. κ. ι. . ἔ. ν. κ. ι. .
 καρφί καὶ ἑνα εἰδὸς τῶν ξύδτρα.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ὑποπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... γ. ι. ν. ε. τ. α. ι. σ. ε. β. α. ρ. ν. ι. θ. ρ. α. . Ἡ ε. β. α. ρ. ν. ι. θ. ρ. α. .
 εἶναι . εἰδιρύνια . ἢ ξυλύνια . μ. ἔ. θ. ο. ν. τ. ι. α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή: μ. ἔ. τ. α. β. ι. κ. ι. . π. ο. λ. λ. ε. . εἰδιρύνιο . κ. ι. ἔ. ν. κ. ι. . ἔ. ν. κ. ι. .
 ὄντια . ἔ. ν. κ. ι. . μ. ἔ. τ. α. ι. σ. ε. β. α. ρ. ν. ι. θ. ρ. α. .
 καὶ . μ. ἔ. τ. α. λ. υ. σ. γ. α. ρ. ι. . π. ο. λ. λ. ε. . ἀπ. α. λ. ε. ν. ι. α. . λ. α. μ. ἄ. ρ. ι. ν. α. , μ. ἔ. θ. ο. ν. τ. ι. α. , καὶ μ. ἔ. ν. κ. ι. . ξ. υ. λ. ὑ. ν. ι. α. . ὀ. σ. τ. υ. λ. ι. κ. ρ. ι.

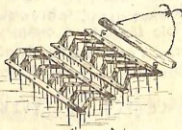
Ξιόλη

εὐκρίνερα

τσουμπάνα

ὁ θολοκόπος ἢ ράικκος

εἰδύνα εἰδερίνα

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π. χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάππα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .Καμάς.
Τ.Θ.Α.Π.Α...Μ.Ε.Τ.Ν...καμάς...ἀράζουν...ρίδες...μικρῶν
 ὁδῶν...Μ.Ε.Τ.Ν...Τ.Θ.Α.Π.Α...τὰ ἀράζουν...τὰ ἀράζουν,
 τὰ καλαμῶν κιά...καὶ...τὰ...μπαρῶν κιά.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
 ὁρμυνε...δ...ῖος...καὶ...για...ξενόραση...καὶ...βοηθῶ...ε.
 δ...για...τ.ν... (βοηθῶ)... ..

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. **Τὰ ἰδία χωράφια. Τὰ δασύλλια. Τὰ ἐπεριοναν**
μὲ τὸ χεῖρ. δὲ καθε δευτέρη αὐλάκιά. Τὰ ἔσταν
ζαν. καὶ τὰ τ.Θ.Α.Π.Α.ζαν. δύο φορές......

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. **Τὰ ποτιετικά. χω**
ράφια...καλλιεργῶνται. διὰ τροφοῦ τῶν ζώων. Περιβό
τέρα. μὲ τριφύλλι. καὶ λίγα...ρόβη.....

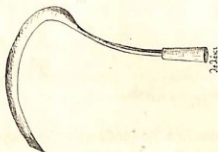
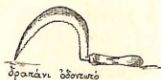
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές, (βραγιές) καὶ ἄλλως. **δ...ἐφύετο. εἰς αὐλάκια...δεν ἐφύετο**
οὐτέ. καὶ...δυσκοιζεται. τόσο πολὺ. ἢ καλλιεργηται. τῶν πατρίων.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μ.Ε.Τ.Ε. ΔΡΕΠΑΝΙ.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. Εἶναι ἀκόμα ἐν χρήσει τὰ ὀδοντωτά δρεπάνια, μὲ τὰ ὁποῖα θερίζουν τὰ ρύζι, καὶ τὰ δρεπάνια με κόψη καὶ κοβ-γιόρια διὰ τὸ κόψιμο τῶν ἀγριοχορτῶν.

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Κόσσοι.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; Ἐλέγετο ὁ σιδηρὸς σκελετὸς ἐλέγεται πάλι δρεπάνι.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *ὁ Σιδηράς*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χειράς, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *τὰ φαβουλία τὰ ξεπαικύνει καὶ ὁ κρημὰ ἀκόμῃ*.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Εἰς ὕψος 20 μ.*.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *αἱ θεριστά*

ἀκαθάρτια..... *ἀκαθάρτια*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χειρὲς, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ ἴδιοι αἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τῶν ἐδάφους τὰς χειρὲς καὶ τὰς παλαμαριὰς*.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰς χειρὲς καὶ παλαμαριὰς μετὰ τὰς ἀκαθάρτιας χωριστὰ καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν*.....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκυλίες. ... δραγμα

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Πῶς θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; "Ἄνδρες καὶ γυναῖκες". ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι ἀπὸ τῆς ἐν μένι τῶαν γ. Κολυμβάρι καὶ τῆς ἡ. το. δε. καὶ δ.
- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ἀνομοτολογίαν). Μ. ε. το. "μερο. καὶ κατὰ ἡ. καὶ το. ὅ. τρέφ. κα. ὡς. Κονταυρῶν". Ἡ ἀμοιβὴ τῶαν ἦτο. εἰς. εἶδος. καὶ εἰς. χρῆμα. Ὑπερβωτέων. εἰς. εἶδος. ἀ. γέννημα. ... Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο. κατὰ. παροχῆς. φαγητοῦ, ὅπου (με. φατ.). ...
- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέσση των) ; "Ἐφερον. τῶαν. πα. λαμαριᾶν". Ἐ. π. ἑως. ἔδωκαν. τὴν. μέση. τῶαν. εἰς. μέση. τῶαν. με. μὰ. ἄλλ. νὰ. ζουν. ἀρ. ... οἱ. ἄνδρες. καὶ. αἱ. γυναῖκες. με. "μαντήλα". γιὰ. ν. ἔ. μιν. τοῦ. πο. νὰ. ἡ. ἢ. με. εἰς. τῶαν.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ... *Ἐδίδετο*
Προσὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καθ' ἣν
πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός. Δὲν ἔλασαν ἔτι καὶ ἡμέρα τῆς
Τρίτης.
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Τραγουδοῦσαν: Ὁ λαὸς τὰ*
κορίτσια τὰ δύνανται τὴν θωμά. δὲν δύνανται. Γιατί
θωμά; Γιατί; ... Γιατί δὲν εἶναι καλὸ τὸ τῆς.

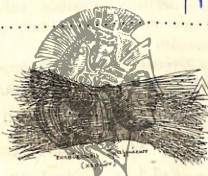
- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).
- Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *Κοίτιστα, μέρικα στάχυα τὰ πλέκουν ψάθα*
καὶ ταποθετοῦν στὴν ψάθα τῆς σπιτί. Ἡ Κίβουν
τὰ κορίτσια τρία στάχυα τὰ κάμνουν σταυροῦ
καὶ τὰ ταποθετοῦν πλὴν στή μέση τῶν δ... ..

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ὁταν. Τελειώνεται.*
τὸ θερίσμα τῶν χωρifiν ἐγένετο τὸ δεμά-
τιασμα.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. Ἐνας ἐδὲν 3-4. μετέφεραν. τὰ "ὄρομιά". τὰ παρέδιδαν καὶ ἔδενον το. μετὰ τὰ "δεματικά". κατὰσκευαζαν μὲν ἀπὸ "ὄριζα", ραριζι... ἢ καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ "χέννημα". ἀφ' οὗ τὰ ξιπάτανεν. ἢ τὰ ἔκαβαν μετὰ τὰ δρεπάνι. κατὰ τὸ δέξιμον. ἐχρησιμαποιοῦντο καὶ ἕνα ξυλόνια ἐργαλεῖον. ἢ ἐτρέβαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέξιμον. συνεκεντρώνοντο εἰς διὰ φερε μέρη τῶ ἀγρῶ καὶ κάταν τις "στάξεις". 20 δεμάτια : 8. κατὰ... 6. ἐπάνω ἀπὸ τὰ 8. ἀλ. 7. 4... καὶ τέλει τὰ 2. 2. δεμάτια μετὰ τὰ 6. τὰ 4. 2. πρὸ τὰ ἔξω καὶ μετὰ κλίση.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. 54. καὶ λ. ἐργα-
 τῆς. πα. τ. τ. ε. σ. ἄρχιζε. ἀπὸ τ. δ. ἔπα. ! β. σ. φ. ε. σ. ο. ρ. ε.
 αὐτῆς. γ. ἵνε. τ. α. ν. τ. ὠ. ν. φ. ε. β. ρ. ο. ν. ε. ρ. ἰ. α. ν.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν, ἢ
 φωτογραφίαν... Α. ἔξ. α. γ. ω. γ. η. τ. αὐ. γ. ε. μ. η. λ. α. ν. ε. π. α.
 τ. δ. χ. ω. ρ. ε. φ. ἰ. γ. ἵ. ν. ε. τ. α. ἢ. τ. δ. α. ἰ. δ. ε. ρ. ε. τ. ι. α. ἄ. ρ. ο. τ. ρ. ο. ν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκαν). Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Ἐ. σ. υ. ν. η. θ. ἰ. ζ. ε. τ. α.
 ἡ διατροφή τῶν ζώων. μ. ε. ἀ. γ. ρ. ἰ. α. χ. ο. ρ. τ. α. μ. ο. ν. ο. α..
 κ. ο. σ. σ. ἰ. ζ. α. ν. μ. ε. κ. ο. σ. σ. ἂ. τ. αὐ. κ. ἰ. π. ἰ. ρ., ξ. η. ρ. ἐ. ν. α. ἵ. τ. ε. ν.,
 τ. αὐ. ἔ. δ. ν. α. ν. φ. α. ρ. ἂ. τ. ι. κ. τ. αὐ. μ. ε. τ. ε. φ. ε. ρ. α. ν. καὶ τ. αὐ.
 ἔ. κ. α. ν. α. ν. κ. ο. π. ε. ἰ. τ. ἰ. κ. ο. π. ε. ἰ. τ. ἰ. σ. κ. ἔ. π. α. ζ. α. ν. μ. ε. κ. α. λ. ἔ. ρ. ι. κ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ πῶϊον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ. ἄ.). Τὸν Μ. αἴ. ν. μ. ε. τ. α. ν. κ. ο. σ. σ. ἂ. ν.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Τινὲς τὰν ἡ. ξήκεν αἰ. σ. τῶ. χ. ὥρην.
 τὸ. ἔδωκεν. δεματικ. με. ῥ. χ. ὡ. σ. ι.
 Μὲν α. ἡ. ἡ. κοσμέ. γ. ι. α. τὸ. κόφιμα καὶ τὸ δικέιν
 γιὰ τὸ φέρτωμα σὲ τὸ κάρρο.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. Ε. ι. σ. τῶν
 ὡ. λῶ. ν. ι. τῶ. β. π. ι. τ. ι. ν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεματία. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρὸν ἢ ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Δημητριακ.
 Μακροβύτην. τὸ δεματικ. σὲ πλάτ. 20. σὲ μα. κρεβ. Τοποθετῶν μέσα καὶ τὰ γέρμιζον με. δεματικ. τὸ τοποθετῶν ἐστὶ 5. βεῖρες. Μετὰ τῶν ἐκλεμνομένων. ὅκεπ. με. τὰ σὲ τὰ χωρ. τὰ δεματικ. πη. τὸ ἐξω καὶ πη. τὸ κατῶν.
 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλὼνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλου χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; Χ. π. ἡ. ρ. χ. εν. αὐ. δ. καθεν
 ε. λῶ. ν. ι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν οὐλὴν τῆς αἰκίας ἢ ἐξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Ἔν. τ. ὡ. τ. η. ι. αὐ. λῶ. ν. ι.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀπὸ τῆς
φθινοπώρου μέχρι τῆς Ἀπριλοῦ μηνός.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χωματάλωνο. Τὸ καθαρίζον
ἀπὸ τῶν χυρτῶν, τῶν σκουπιδίων καὶ τῶν κατὰ βρεχάν
με νερό ἀπὸ τῶν βράχων. Τὸ ἀργεῖον ἦταν ἐτοιμο.

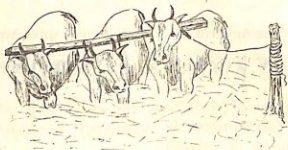
- 8) Πῶς ἐπιτελεῖται τὸ ἄλωνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συγῆθους διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Ἐπισκεύαζονταν με τίς τιμὰς ἐργασίας.
καθαρισμός, σκουπίσμα, κατὰ βρεχάν με
νερό.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Μετὰ τὴν τέ-
λος τῆς θέρμανσης γίνονταν ἡ ὡς ἄνω προετοι-
μασία τῶν ἄλωνιων.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Ἀπὸ τῆς ὁμοιοειδ. ἔπαρσις θεματικ. τὰ τοιαυτὰ
τῶν καν. κυκλικὰ β. τὸ δ. λῶνι. τὰ ἀνοίγαν. καὶ ἑκα-
στὸν καν. μ. τ. τ. δ. "δι. κρῶνις", τὰ β. τ. α. χ. α.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ἑλλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σταγερὸς
στρουλινός, δουκὴς, βουκὴς κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Με. κ. α.

διὰ τὸ ἀλόγα, τὰ δ. ποι. ἔ. φ. κ. α. χ. α.
τῶν. β. τ. α. λ.
τὸ β. καινὶ
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτον δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Τὰ ζῶα 2-3, διπλὰ. τὸ ἓνα ἀπ' τ' ἄλλο, θένονται. μέμκρα θκοινιά ἀπὸ τὰ καπνίστρια τῆς Α. ἀπὸ τὸ καπνίστρι τῶν ζῶων, πρὶν ἐπισκεῖται πρὸς τὰ μέσα τῶν ἀλωνιῶν, θένεται ἡ ἀκρὴ μεγάλη θκοινιά. Τῶν ἄλλων ἀκρὴ τῶν θκοινιῶν τῶν κρατᾷ μετὰ χερί τῶν ἀντρῶν ῥυτί- κα. Ἐπίσης κρατᾷ καὶ καμτεῖται μετὰ δύοιο χτυπᾷ τὰ ζῶα γιὰ νὰ γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Ἀπαντᾷ ἐκ τῶν τοπικῶν μας. τὸ "δουκάνι". Ἐξ ἑκ. Σουλίου... Διαβ. τὰς ἐκχ. μέμκρας 137 μ. 0, 100μ. καὶ 0, 70μ. πλάτ. τὸ ἐπρωμηθεύοντο. ἀπὸ τῆς χρυκιδικῆς. Ἠλωνίζοντο ὅλα τὰς δημητριακὰς. Τὰ φάβουδια. Ἠλωνίζοντο καὶ διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων.

- 8) 'Από ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Απὸ 7.1.5.*

7. π. μ. μετὰ τὸ ἡλιαβασιλευμα. Ἀν. δι. ε. κὸ π. τ. ε. διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Τὸ δικράνι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

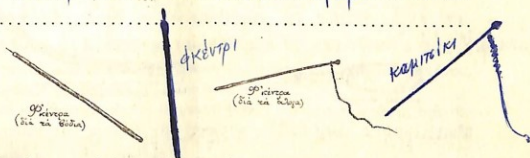
ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφου τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν; *Μ. ε. τ. ε. δικράνι. ρινοταν. καθε.*

μία ὥρα καὶ ἡμίσημα τὴν ἐταχυὴν.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)? *Ἦτο. ἐν χρήσει. γιὰ τὰ βοῦδια τὰ φ' κέντρι. καὶ γιὰ τὰ ἀλάγε. τὸ "καμπεϊκι". τὸ φ' κέντρι. εἶχε μακρὴ 1. μ., ἀπὸ ἐξ. τῆς κεφαλῆς καὶ ὅταν ἄκρον εἶχε καρφί. τὸ "καμπεϊκι" ἦτο ὁμοίον μετὰ τὴν ἀλάγε. ὅτι ὅταν μὲ ἀίγει τα ἐφύγε μαυρὸ "πετρί" ἀπὸ δέρμα.*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ? Σ. Τρω. βί. μο. τὰν. φ. μα. τιαν ?
Μία σ. τρώση ἤλωνίζετο καθ' ἡμέραν.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
Οἱ στάχυες προτὰ λιχνισθῶν, λέγονται ἀλώνι. ἢ ἀλωνισμένοι.

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισαῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ αἰγὸς καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. Σ. Τ. βί. σ. 1.
ὁ γεωργὸς με' τὰ ἰδικὰ τὰ ζῶα.....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Τὸ κοπάνισμα αὐτῶν γινόταν με' ἕνα ξύλο.....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; Ἀν... κατασκευάζετο ἀπ' ὧν ἦτο ἕνα ξύλο καὶ ἔτσι δὲ τῷ ἑδίσαν ἄλλο ὄνομα.....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.). εἰς τὴν αὐλήν . . διὰ τῶν φασ-
σάν

κόπανος στρόγγυλος

ξύλο καμπύλῳ διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ὠροῦ δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ δικάβαλο

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἁμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τῶν δημητριακῶν μεγάλων παραγωγῶν; ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας
.....
.....
.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα, ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Οχι. ὡν... ἐτραγουδοῦντο
Τραγούδια.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήση ἀλωνατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμὸς κλπ.). (Περὶ ῥά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς. Το 1924, τὴν ἐπρομηθεύθη χειρ. κτήμων.
ἡσυχαστὴρ δὲ μὴ κληρ. καὶ κινῶν ἐν τῇ ἐν. προχοῇ αὐτῆς.)
β'. Δίγνισμα.

1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυς, ετοιμασμένοι δια τὸ λίνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ἄλωνι ἢ ἄλωνισμένο. κριθὰρ ἢ ὄσπρ. Μὲτ' οὐ καρποδοῖ τὸ ὄσπρ. ἔχει 5 δάκτυλια. γίνεταί μὲν γραμμὴ σωρῆς, ὅταν ὁ σωρὸς βαλῇ ἐν τῇ σωρῇ. Τὸ πηλὸν ἔχει 50-100 δακτύλια. τὰ ἄκοντα κίονα μαζεύονται πρὸς γραφοῖς καὶ τὰ ὀσπρὶν δὲ πρὸς τὸ ὄσπρ. τὸ ὄσπρ. τραβῶνται τὰ ὄσπρ. καὶ ἐκκοιμῶνται τὰ μαζεύονται ὁ σωρὸς. Ἀκόμα ἔχον καὶ τὸ ὄσπρ. καὶ μὲν ἓν ὄσπρ. καὶ μὲν μακρὺν σωρὸν, τὸ ὄσπρ. δὲ πρὸς τὸν σωρὸν καὶ μαζεύει ὁ σωρὸς ὅτι ἔχει ἀφ' αὐτοῦ τὸ ὄσπρ. δὲ...

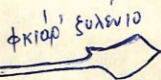
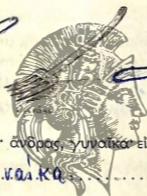
— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Εἶχε. Ἐκκῆμα*

Ἐπὶ μὲν κεῖ. Ἦταν "μακροβύτην" ὁ βωρὴν "οὐχὶ δὲ
καρφώνεταί. τὶ ἔτι δὲ νῶ. εἴ τοῦ βωρὴν

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο; φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Καρ. Πόλ. 1. 1. Καί. Τβ

ΦΚΙΔΡΙ... Μ.Ε.Τ.Ο. Καρπαδόχων Πρωταγίνεσαι. Τό...
 αν έμεινα και τ'εχούτα... μ.ε.τ.ο. φκιδρι... τ'αξυλένω

AKADEMIA

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίξει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρας καὶ γυναῖκα

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λήχισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονται· Κότταρα... Λέν· θυμήθ'ι ξεται· κ' ρίνετ'ε· θύτ
ρον· ε· λω· νι· μα... Τά·... Κότταρα... Τά·... Ε· κά· πι· σαν· μί
τ'·... φ'ον· κέ· λ'ι... και· τ'α·... ε· δι· δαν·... ε· τ'α·... ζω· α·... ν'α·... τ'α·
... φ'αν·ε·...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
 νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

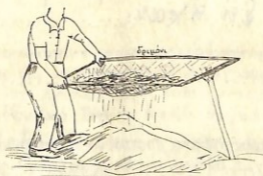
Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα): διὰ ποῖα δρημητριακά συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... Δ.Ε.Υ. Π.Ι.Ν.Ε.Τ.Α.Ι. ... Θ.Ε. ... Μ.Ε.Υ.Τ.Ε.Ρ.Α. ... Δ.Δ.Α. -
 Ν.Ι.Ε.Ρ.Μ.Α.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; Γίνεται
 ὑπὸ γυναικὸς . μέ . τ.δ' φουκάλι' , εἰς σαρώθρον . ἀπὸ χέρτα .
 καὶ μέ . τ.δ' δριμόνι' .

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δормόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Τ.Ι.Ν.Ο.Τ.Α.Ν. 2-3. λ.ι.χν.ί.σ.μ.α.

Τ.α. μ.έ. τ.ό. "καρπολ.οῖ". Μ.έ. τ.ό. "φουκάλι". μ.ά.ζ.ε.υ.α.ν. τ.ά. .
"ε.γκοῦ.χ.λ.α." ἢ. κ.ό.τ.α.λ.α. Μ.έ. τ.ό. ξ.υ.λ.έ.ν.ι.ο. φ.κ.ι.ά.ρ.ι. .
λ.ι.χν.ί.ζ.α.ν. α.κό.μ.α. μ.ί.α. φ.ο.ρ.ά. ρ.ι.ά. ν.ά. φ.ύ.ρ.η. κα.ί. ἡ
ε.κ.ό.ν.η. ἀ.π.ό. τ.ό. χ.ώ.μ.α.

- 7) "Όταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀφπρασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Όταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν. ἢ. "κό.π.α." Ὁ σωρός σχηματίζεται μ.έ. τ.ό. ξ.υ.λ.ά.μ.ι.δ. κα.ί. μ.έ. τ.ό. "φ.κ.ι.ά.ρ.ι." Χαρασσεται ἐπ.ί. τῷ σωρῷ ἕνας... ὁ.τ.α.υ.ρ.ῆ. κα.ί. θ.ρ.ι.π.η.γ.νύ.ε.τ.α.ι. ε.ἰ.ς. τ.ὴν. κο.ρυ.φ.ή.ν. τ.ῆ.ν. σωρῶ. τ.ό. ξ.υ.λ.έ.ν.ι.ο. φ.κ.ι.ά.ρ.ι. Ὁ.χ.ι. ἀ.δ.π.α.ρ.η.σ.τ.ῆ. εὐ.α.κ.ο.λ.οῦ.σ.τ.ῆ.
- 8) "Αλλὰ ἐθιμα προτὺ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἄ.λ.λ.α. ἐ.θ.ι.μ.α. π.ρ.ο.τ.ῶ. ν.ά. μ.ε.τ.α.φ.ε.ρ.θῇ. ὁ. καρπὸς. ε.ἰ.ς. τ.ὴν. ἀ.π.ο.θῆ.κ.η.ν.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἱπραξίν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). Ἡρ. χ. ε. τ. ο. ε. . .

δεκατιθῆς . . . εἰς τὸ ἀλώνι . . . καὶ μετροῦσαν μὲ . . .
τῷ "κούτλῳ" (10 ὀκάδες) . . . τὸ κριθᾶρι ἢ τὸ στάρι . . .
ἔπρεπε νὰ καταβληθῇ τὸ ἡμικυβ. παρήκωξ ἐν τῷ
μύκῳ .

μύσκος

κούτλος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλαμιάτικο κλπ.

κανένα ἄλλο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρο τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) Μέτρο τῶν δημητριακῶν ἦτο τὸ "κούτλο"
χωρητικότητος 10 ὀκάδων . . . ἴχμα ὁμοιο μὲ τῶν
ὡς ὦν . . . α. κούτλος . . .

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ἐν τῷ οἰκίᾳ . . . ἢ, ἐν μεγάλῳ "κουφίνῳ"

πλεκτῇ μὲ βέργας καὶ χρισμένῃ μὲ λάσπη . . . τὰ
ὅποια εἶχαν ἐξωθῶν αὐτὰ τῷ ἐπιτίῳ καὶ τὰ ἐκίπασαν μὲ
καλάμα .

4) Τὸ ἀχυρὸν ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τὸ ἄχυρον ἀπὲθ κένετο ἐν
 τῷ αὐλῷ . π. λην. ἰ. τ. α. δ. λην. ἰ. α. . Γ. ν. ὅ. ταν. μετὰ
 "κόπα" . καὶ ἐδεκεπάζετο . μετὰ ἄγρια καλάρια . . .

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; Μετὰ
 τὸ ἀλώνισμα γινέταν ἡ διαλογία τῶν σπόρων

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..
 ἀναρτᾶται ὀπισθεν τῆς θύρας πλεκτὴ ἐκ στα-
 χυῶν

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Φυλάσσεται
 φυλάσσεται ὀπισθεν τῆς θύρας ἔτσι τὸ εἶχαν

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
 Τῆς παραμονῆς τῆς Ἀρίων . Γεννητίων . καὶ τῆς
 παραμονῆς τῆς Πρωτομαχίας

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τῆς παρα-
 μονῆς τῆς Ἀρίων . Γεννητίων . καὶ τῆς παραμονῆς τῆς
 πρωτομαχίας . Μετὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα καὶ ἐν
 τῇ αὐτῇ ὥρᾳ τῆς ἐπιτηδίας

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.). "φωτιά"

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; . τῶν
πυράν. τῶν. ἀνάπτων. αἱ. ἡλικιωμένοι.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους; . τὰ. παιδιά. συλ-
λέγουν. ἄχυρα. διὰ. τῶν. πυράν. . Διὰ. τὰ. κλέπτων.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
.. Συγκεντρῶνεν το. ὅλοι. τὰ. ἐπιτῶ. γύρω. ἀπὸ.
τῆ. φωτιά. καὶ. πρὶ μὲν καὶ. ἐλθόν. τὰ. σῶα
ἀπὸ. τῆν. ἀγέλη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοῖτον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ζόρκια, ᾠσματα, κρόττρι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα. . ὁδόν. φωνεῖ. καὶ...
θόρυβος.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
.. Πηδήματα. ἐπ' ἀνω. ἀπὸ. τῶν. πυράν. καὶ. ἀχη-
ματίζαν. σταυροῦ. φώναζαν. καὶ. χελαῶσαν.
αἱ. κανεῖς. δὲ. μ. πορῶ. γε. νὰ. πηδῆ. καὶ. ἡ
διεταζε. ἡ. φοβόταν.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Εἰς..ταί..πυρὰι..οὐταί..καίονται..μὲν..ἀχυρὰ
ἢ..μπαρπαλά,, Σηρά..χάρτα..Τί..πατε..ἀλλ..

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) Δέν..ἐκαίονται..

ὁμοιώματα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὴν παραμονὴν τῆς ἁγίας Γεννηθῆς καὶ τῆς Παναγίας
τῆς Πρωτομαγιάς λαμβάνει χώραν τὸ ἔθιμον:
τὸ ἀνάμμα τῆς φωτιάς. Στὴν ἀλυσίδα τὰ βότ-
τιον εὐλάνθουν ἀχυρὰ καὶ χόρτα καὶ τὰ ἀνάπτει
τὴν ὥρα πού. Ἐπὶ θοτρεφον τὰ ζῶα αὐτὴ τὴν ἀγλή,
διὰ νὰ καπνισθῶν πρῶτα αὐτά. Μετὰ ὑπερ-
πηδῶνται σταυροειδῶς ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκο-
γενείας.

Τὸ κάπνισμα καὶ τὸ πῆδημα τῆς πυρὰς
γίνεται διὰ τῶν θγείαν τῶν ζώων καὶ τῶν
ἀνθρώπων.

Τὸ ἔθιμον διατηρεῖται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Τὸ δικάλι

Γιὰ σκάψιμο καὶ ἐξαγωγή ἀγριοχόρτων:
ἀγριάδα κ. ἄ.

2. Λυσγάρι

Γιὰ σκάψιμο.

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

«Η "στρίβλα"»

Μικρό ξυλένιο ἔργαλειο, γιὰ τὸ στρί-
ψιμο καὶ δέσιμο τῶν ὀδεματῶν"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἡ ἀκαδημία

ἡ ἀκαδημία δὲ οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαδημία

ἡ ἀκαδημία δὲ οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαδημία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

σελίς 20 - 21

Ἐλάνισμα πρὸς ἀχυροποιῆσαι τῇ σταχίῳ
διὰ τῇ καταπάτησιν αὐτῶν ἐπὶ περιφερόμενον ζῶον.
Τεατράι"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κούτλα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

Α' ΤΑ ΓΕΩΡΤΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΤΟΥ 1920

Τά γεωργικά κτήματα πριν από το 1920 ανή-
κον εις τὸν τῶρ κεν Μπένιν καὶ εἰς ἑλληνας γαιοκτῆ-
μναι.

Οἱ χωρικοὶ τὰ ἔπαρναν ἀπὸ αὐτῆς "μερίδα",
τὰ ἐκαθάριζον ἀπὸ τὴν "βατονιές", βῆτα, καὶ τὰ "βρέζα"
μὲ τῆς καυκάδης, τρεκλῆρια καὶ τὰ "κορβιόρια". Ἐν-
θις ἂν εἶχαν καλαμιά τὴν καμνίζαν. Ἐπει τὰ χω-
ράφια ἦσαν καθαρά καὶ ἔτοίμα γιὰ τὸ ὄργωμα.

Β' ΤΟ ΟΡΓΩΜΑ

Τὸ ὄργωμα γινώταν μὲ τὸ "ζυλῆνιο" ἄροτρο. Τὸ
ἀγύρασαν ἀπὸ τὸ χωριὸν ἴριδα, πρὶν ἐρῆσκειται στὸ πᾶικο.
Ἦταν φκιαγμένο ἀπὸ ζύλο ὀξυῖ. Κίεστις 2 καπίκια.
Ἀποτελεῖτο 1. ἀπὸ τὸ χερῶλι. 2 τὸ σταβάρι 3. τὰ τειν-
βιά 4. τὴν κήκα 5. τὰ αὐτιά καὶ 6. τὸ ὄνι. Τὸ χι-
ρῶλι, τὰ 2 αὐτιά στὰ πλάγια καὶ τὸ διδρόνιο ὄνι ἐ-
μπαιναν εἰς τρύπες καὶ ἐβένωναν μὲ ζυλῆνιες ἐβένες. Τὰ
δύο τεινβιά ἐμπαιναν μέγα εἰς τρύπες. Οἱ 4 τρύπες
πρὶν εἶχε τὸ σταβάρι ἀνὰ 10 πόντους ἢ μία ἀπὸ τῶν ἑλ-
λιν χρησίμωναν: οἱ δύο ἀριστερὰ γιὰ ριχὰ καὶ οἱ δύο δε-
ξιοῖς γιὰ βαθιὰ ὄργωματα. Τὸ ἄροτρο δυνάταν αὐτὸ
τὰ ζυλῆνια τεινβιά τὸν στήν ζυγὸ μὲ ἕνα ἀντρί ἀπὸ πρῶ-

ταί γρηνηῖα ἢ βοδιᾶ κατασκευάζοντο.

Ὁ Ζορᾶ αποτελεῖτο ἀπὸ ἑνα μεγάλο ξύλο, τὸ ὁποῖο στὸ κάτω μέρος εἶχε 'βαθωλύματα' γιὰ νὰ μπαίνει στὸ ἔνιχ' τῶν βοδιῶν. Στὸ ἑπάνω μέρος εἶχε 2 ξυλῶνα τσιουβιά γιὰ νὰ μπαίνει τὸ λαρὶ μὲ τὸ ὁποῖο δυνάταν τὸ ἄροτρο. Ἐπίσης εἶχε καὶ 4 τρύπες ἀπὸ ὅπου περνᾶσαν τίς σιδερέινες ζώλες. Οἱ ζώλες στὸ ἑπάνω μέρος τῆς σχηματίζαν ἑνὶ μικροῦ κύκλου καὶ στὸ κάτω μέρος τῆς εἶχαν ἀπὸ μιά τρύπα. Μέσα οὕτως τῶν τρύπων αὐτῶν περνᾶσαν σχοινὲς ἢ λαρὶ καὶ τίς ἄκρες τῆς τῆς εἶχαν κίμπος. Τὸ σχοινὶ ἢ τὸ λαρὶ αὐτὸ, ἔπλεαν τὸ κάτω μέρος τῆς κατὰ τὴν βοδιᾶ καὶ ἐτοὶ ὁ Ζορᾶ δύνεικνυτοσαν πρὸς τὰ ἑπαινῶν.

Ἡ ἀπαραίτητη ἦταν καὶ ἡ ξιάλη. Αὐτὴ ἦταν ἑνα ξύλο ἀπὸ κωνιά, μακρὺ μέχρι δύο μίτων μέτρα. Στὸ πρόσθινὸ μέρος εἶχε ἑνα καρβὶ μπηγμένο μὲ τὸ ὁποῖο κινῶσε τὰ βοδιά. Στὸ πηγινὸ τῆς μέρος εἶχε ἑνα σίδερο μὲ τὸ ὁποῖο ξόνσε τὰ χόματα ἢ καθάριζε τὰ 'μπάρμπαλα', τὰ χόρτα, πὺ μάζωνε τὸ ἄροτρο.

Ἀκόμα εἶχε καὶ τὸ φκέντρι, ἑνα ξύλο μακρὺ μέχρι ἑνα μέτρο, τὸ ὁποῖο εἶχε στὸ πρόσθινὸ τῆς μέρος ἑνα καρβὶ, γιὰ νὰ κινῶν τὰ ζώα.

να στο κάρρο βόδια.

Τὸ καλοκαίρι, τὸν Αὐγύστο μῆνα, ἄρχις
τὰ ὄργματα.

Ἐπὶ πᾶσι χαρὰν - χαρὰν, στὶς ψῆ ὥρα. Τὰ
ἵξε τὰ ζῶα, ἔτρωγε ὁ ἴδιος, φορᾶς τὰ τσάρachia μετὰ
ποδοῦνια στὰ ποδοῦρια τῶν, τῶν μαντιῆλα ἢ τῶν τραγί-
γκα στὸ κεφάλι τῶν, ἔπαιρνε τὴν τραβὰ μὲ τὸ φαί, τὴ
στάμνα μὲ τὸ νιρό, τὰ ἔβαζε ἑπάνω στοῦ κάρρου. ἔβα-
ζε τὸ ἄροτρο, τὸν ζυγὸ, τὸ σχοινί, τὸ λαρί καὶ τὴ ξιδ-
λη, ἔδινε τὰ βόδια, ἀνέβαινε κι αὐτὴ, ἔκανε τὸ
σταυρὸ τῶν καὶ ξεκινᾶς κεντῶνται τὰ βόδια μὲ τὸ
ἄκρῳ.

Αἶμα ἔφτανε στὸ κεφάλι, ἔδινε τὰ βόδια, κα-
τέβαζε τὸ ἄροτρο, τὸν ζυγὸ, τὴν ξιδλη καὶ τὰλλα πρᾶγ-
ματα καὶ ἔφερνε τὰ βόδια γιὰ νὰ τὰ ζέφει στὸ ἄροτρο.
Ἐπερνᾶσε τὸν ζυγὸ ἑπάνω στὸ ζυγὸ, τράχιλο, τῶν βο-
διῶν, τὴς ζευγὲς ἀπὸ τὴν τρίπαι τῶν ζυγῶν καὶ διπλά
ἀπὸ τῶν λαριῶν τῶν ζῶων. Ἐπαιρνε τὰ σχοινιά ἢ τὰ λαυριά
καὶ περνᾶσε ἕνα-ἕνα ἀπὸ τὴν τρίπαι τῆς μαῖς ζῶας κα-
τὰ ἀπὸ τὸ λαριὸ τῶν βοδιῶν καὶ ἀπὸ τῶν τρίπαι τῆς ἀλ-
ληλίζῶν καὶ ἔδινε τὴν ἄκρη τῆς κόμπου γιὰ νὰ
μὴ βραίνῃ (τὸ σχοινί ἢ τὸ λαρί). Μετὰ ἔπαιρνε τὸ
λαυρί, τὸ περνᾶσε ἑπάνω στὸν ζυγὸ, ἀνάρμεγα στὰ δύο
τῶν βιὰ τῶν, καὶ τὴν ἄκρη τῶν λαυριῶν τὴν περνᾶσε

Αὐτό στά πλόρια εἶχε ἀλυσεῖδα μέ μεγάλες κρυκέλες.
Αὐο τίς κρυκέλες αὐτές περνώσαν σκοινί ἢ ἀλυσεῖδα.
Ἡ ἄλλη ἀκρὴ τῷ σκοινίῳ ἢ τῇ ἀλυσεῖδι δενύταν μέ
θηλιά στό τραβιχτάρι. Τό τραβιχτάρι ἦταν ξυλῆνιο
καὶ ἐπὶ ἀκρὴ τῶ εἶχε βαθνῶματα, στά ὅποια περ-
νώσαν τίς θηλιεῖ τῷ σκοινίῳ ἢ τῇ ἀλυσεῖδι. Πίσω
καὶ στό κέντρο τῷ τραβιχταριῷ θυπῆρχε κρυκέλα πάλι
ἐμπαινέ στό τσιγγόλι τῷ μπλάχν. Ἔτσι τὰ ἄλογα ἢ
τό ἄλογο μέ τό διπλό ἢ τό μονό τραβιχτάρι μπο-
ρῶσαν νά τραβῶσιν τὸ μπλάχν.

Τὰ ἄλογα τὰ ὀφράζι μέ σκοινί τίς ἄκρὴ τῶς
τῇ ἔχον θηλιεῖ ἀπὸ τὰ κακίστριά, πάλι ὀφράζι τὰ ἄλο-
γα στό κεφάλι τῶς. Ἐπίσης ἔχον καὶ τὸ κομίσκι,
μιά ξυλῆνια βέργα μακρὴ μέτρο. Τὴν κρατᾷ μέ
τὸ χέρι τῶ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀκρὴ καὶ μέ τῶν ἄλλων ἀκρῶν,
πάλι ἔχον ἓνα μακρὸ δερματένιο πετσί, χτυπᾷ τὰ
ἄλογα στό κατόλια.

Ὁταν ὤφρωνε μέ τὸ μπλάχνο χῶρζε τὸ χωρά-
φι ἐξέμπορείς. Μετρῶσε 10 δρασκίλια ἀπὸ τῆς ἄλλης
πληρᾷ τῷ χωραφιῷ κι ἔβαζε ἓνα σημάδι, τὸ σακ-
κάκι ἢ τὸ μαντήλι ἢ χόρτα. Ἐρχόταν πάλι ξανα-
μετρῶσε πάλι 10 δρασκίλια, ἀπ' τῆς μεριά πάλι τὰ
ὤφρωνε, κι ἔκανε ἓνα σημάδι μέ τῶν πόδαρι τῶν.
Ἐπαύκε τὸ μπλάχνο μέ τὰ ἄλογα καὶ τραβῶσε ἴδια.

7

αίλακιά, ὅσο μποροῦνε ἴσια.

Μετά ὤρμητε πότε ἀπὸ τὴν μιά πλευρά καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη ὥστε νὰ κλείσῃ ἡ θύρα.

Σβάρντζε μὲ μιά μικρή ξυλένια ἢ σιδερένια σβάρνα.

Τὸ σιδιρένιο ἄροτρο ἀντικατεστάθη τὸ ἔτος 1936 ἀπὸ τὸ συρόμερον μὲ τρακτέρ ἄροτρον. Κατάλληλο καὶ γιὰ ἐκκερσώσεις. Ἦταν μεγάλο, μονόφτερο μὲ 2 ρόδες. Τὸ δίφτερο, μὲ 2 ρόδα, 2 ὄνιὰ καὶ φτερά.

Τὸ 1958 τὸ ὑδραυλικὸ ἄροτρο, μὲ μιά ρόδα ἢ χωρὶς ρόδα. Ὁ συρόμενος πολὺ δίσκος μὲ 3 ρόδες καὶ 6 ἢ 9 δίσκους. Τὸ τρίνυο ἄροτρο, ὑδραυλικὸ, μὲ μιά ρόδα καὶ 3 ὄνιὰ. Ὁ ὑδραυλικὸς πολὺ δίσκος μὲ 2 ρόδες καὶ 6 ἢ 9 δίσκους. Ἡ συρομένη δισκοσβάρνα μὲ 4 ρόδες, τὶς ὅποιες ἐβράζαν στὸ ὄργωμα καὶ μὲ 24 δίσκους· οἱ 12 πετάσαν τὸ ὄργωμένο χῶμα πρὸς τὰ ἀριστερά καὶ οἱ ἄλλοι 12 πρὸς τὰ δεξιά. Πίσω ἡ δισκοσβάρνα ἔβερνε μιά μεγάλη ξυλένια σβάρνα.

Τέλος τὸ ἔτος 1967, χρονολογία κατὰ τὴν ὁποία ἔγινε τὸ ἀρδευτικὸ δίκτυο καὶ ὁ ἀναρασμός, ἀρχισε ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ ἀναστρεφόμενα ἄροτρα. Αὐτὰ ἔχουν 2 ρόδες καὶ 2-3 ὄνιὰ. Τὰ ὄνιὰ ἡμιπεριστρέφονται καὶ ὀργώνουν στὴν ἴδια αἰλακιά καὶ πετοῦν τὸ χῶμα πρὸς τὴν μιά πλευρά τῆ χωματιᾶ, γιὰ νὰ

διατηρείται ἡ ἰσοπέδωσις. Ἡ φρέσα μέ μιά ρόδα ἔ-
χει ἓνα ἄξονα μέ μαχαίρια, τὰ ὁποῖα περιστρέφονται
καί φιλοχωματίζουν τὸ χῶμα. ἔχει καί τὴν ποδιά, ἣ
ὁποῖα πιέζει τὸ φιλοχωματισμένο χῶμα τῇ χωραφῇ.

Γ' 1. ΣΠΟΡΑ

Ἡ σπορά τῶν χωραφιῶν ἀρχίζει τὸν μῆνα Ὀ-
κτώβριον καὶ ἔπρεπε νὰ τελευτῇ στὶς 20 Νοεμβρίου.
Παναγίτσα ξεβερύετα'.

Πρῶτα ἀνακάττων τὸν σπόρον μέ γαλαζο-
πετρα γιὰ νὰ μὴν αἰσθῇ βαλόν. Τὸν ἔβαζαν στὸ
τενθάλι καὶ τὸν φόρτωναν στὸ κάρρο. Φόρτωναν καί
τὰ ἄλλα ἀπαραίτητα φαί, κρόν, ζυγὶ, ἄροτρον, κούτλα
κλπ. καὶ ξεκίνασαν ῥαφῇ ἔκαστος τὸ σταυρὸν τοῦ,
ὃ καθεῖναι γιὰ τὸ χωράφι τῆν.

Ὅταν ἔφτανε στὸ χωράφι ξέζωνε τὰ ζῶα.
Μετά ἔκοβε σποριά. Μετρῶσε 10 δρακίλια φάρδος αὐ-
τὴ μιά πληρά τῇ χωραφῇ καὶ γιὰ σημάδι ἔβαζε ἐβού-
λια. Προχωρῶσε γιὰ τὴν ἀπέναντι πληρά καὶ ἔβαζε
τὴν καὶ τὴν ἐβούλια εἰς ὠθεῖα γραμμὴ. Ὅταν ἔφτα-
νε στὴν ἄλλη ἄκρην μετρῶσε πάλι 10 δρακίλια καὶ
ἔβαζε καὶ ἐδῶ σημάδι μέ ἐβούλια. Γύριζε πάλιν
πρὸς τὸ κάρρο. ἔλυνε τὸ τενθάλι. ἔπαιρνε τὴν κούτλα
καὶ τὴν ῥίμιζε σπόρον. Μετὰ κρεμῶσε τὴν κούτλα
μέ ἐκοινί αὐτὴν τὴν ὥμο τῆν. ἔκανε τὸ σταυρὸν τῆν

καί ἄρχιζε νά σπέρνῃ.

Ἐρχίχνε κάθε φρεσκήλ καί μιά χούφτα σπόρο, τὸν ὑπόδιον σκορπούσε ἀπὸ τὴν δεξιά πλευρά τῆς στο-
ραῖ πρὸς τὰ ἀριστερά κουνώντας τὸ χέρι του δεξιά-
μπροστά, δεξιά μπροστά. Ὅταν τελείωνε ἀπὸ τὴν
μιά πλευρά τῆς σπορίαι πῆγαινε ἀπὸ τῆς ἄλλης
καί μέ σημάδια τὰ σβούλια ἔσπερνε ὅπως καί
πρὶν. Μετὰ ἔσπερνε ὅτῃ μέσῃ καί ἔκλεινε τὴν σπορίαν.

Ἐτέρα μέ τὸ ξυλένιο ἄροτρο ἔρχνε κατὰ-
λαυκα καί σκέπαζε τοὺς σπόρους. Τὸ ὄργωμα αὐτὸ
τῆς σπορίαι γινέταν σταυρωτὰ μέ τὸ ὄργωμα, ποὶ
εἶχε κάνει τὸ καλοκαίρι, τὸ καλοκαιρινό.

Ἐτοί ἔσπερνε καί ὄργωνε 3 στρέμματα,
τουρκικὰ, τὴν ἡμέρα.

2. ΕΘΙΜΑ - ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Ἐκανε τὴν σταυρὸν του πρὶν ξεκινήσῃ, στὸ
σπίτι του, καί πρὶν ἀρχίσῃ τὴν σπορά, στὸ χωράφι.

Δὲν ἄρχιζε τὴν σπορά ποτὲ τὴν ἡμέραν τῆς
Τρίτης. Δὲν τὸ εἶχε σὲ καλὸ.

Τὴν ἡμέραν τῆς σπορίαι, δὲν ἔβγαζε τίποτε
ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἢ τε αὐτὸς οὔτε κανεὶ ἄλλος ἀπὸ
τὴν οἰκογένειά του: οὔτε χρῆμα, οὔτε εἶδος, οὔτε ὀ-
νεικὸ ψωμί, ποὶ λέει ὁ λόγος. Γιατὶ «ἔβγαλε σπόρο».
Φοβόταν μήπως πάθῃ τίποτε ὁ σπόρος καί δὲν

φοτρώνει ἢ δὲ βράλη καλὴ παραχωρή!

Ἢ σπορά ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ πρὶν ἀπὸ τὴν 21 Νοεμβρίου, ἀπὸ τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Κι ἔλεγε: "Παναγίτσα ξεσπερίτσα".

Τὰ θεοφάνεια ἔρριχνε εὐχαιρὸν στὰ σπαρμένα.

3. ΟΦΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Γιὰ τὰ ὄφια ἔκανε 3 ὄργωματα. Τὴν ἀνοιξὴ ἔσπερνε φασόλια, καλαμπόκι καὶ μποστάνια. Ἀργότερα ἄρχισε νὰ καλλιεργῇ μπαμπούκι, ζαχαρότευτλα, πατάτες καὶ ρύζι.

Τὰ φασόλια τὰ ἔσπερνε μὲ τὸ χερί ἐκαστὴ δευτέρη αὐλακιά. Τὸ καλαμπόκι πάλι μὲ τὸ χερί ἐκαστὴ τρίτη αὐλακιά. Ἀνοιξε καὶ αὐλακιά μὲ τὸ ἄροτρο. Ἐπαιρνε τὴν κούτλα μὲ τὸ σπόρο, φασόλια ἢ καλαμπόκι, γέμιζε τὴ κούτλα τῷ δεξιᾷ χερσὶ μὲ σπόρο, δυνάβε τὸ σῶμα του ἀπὸ τὴν ἀνοιγμένη αὐλακιά, βάζιζε καὶ κουνῶνται τὰ δύο δάκτυλα, τὴν ἀντίχειρα καὶ τὸν δείκτη, ἄφηνε νὰ ῥέσῃ ὁ σπόρος ἀραιά - ἀραιά μέσα στὴν αὐλακιά. Κατόπιν, ὄργωνονται, τὴν σκέπαζε μὲ τὸ χῶμα.

Γιὰ τὰ μποστάνια ἔκοβε αὐλακιὲς καθεστὴ δύο δρασκίλια, ὑπερὰ ἀνοιγε μὲ τὴν τράπα μικροὺς λάκκους, καθεστὴ δύο δρασκίλια πάλι, ἔρριχνε τὸν σπόρο καὶ τὸν σκέπαζε μὲ τὴν τράπα.

4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Με τὸ σιδερένιο ἀλέτρι ἔκοβε σποριεῖς μέω-
λακιά. Ἡ σποριά εἶχε φάρδος 10 δρασκίλια. Ἡ σπορά
γινόταν ὅπως καὶ πρὶν. Τὸ ὄργωμα γινά νά ἐκετασθῇ
ὁ σπόρος γινόταν πότε ἀπὸ τὴν μιά καί ποτε ἀπὸ
τὴν ἄλλη μεριά τῆς σποριάς, ὥστε νὰ κλείσῃ.

Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς σπορᾶς συνεχίστηκε μέχρι
τὸ 1935, ὅποτε ἀρχίσε νά σπέρνῃ μὲ σπартική μηχανή.
Ἡ σπартική μηχανή, ἱπποκίνητη, ἔχει ἕνα κιβώτιο,
2 ρόδες καὶ 6 δίσκους. Μὲ τὸ γύρισμα τῆς μιᾶς ρόδας ἀντι-
στρέφεται ὁ ἀξὼς καὶ ἀπὸ τὴν ἑνὴν ρόδα ἀντρίσκονται πᾶν
ἀπὸ τῆς δίσκου ρίχνονται οἱ σπόροι καὶ ἡ σπορά γίνεταί ἐς
γραμμές. Ἡ πρὸ τοῦ ἔτος 1967 χρησιμοποιεῖται σπартική
μηχανή μὲ 2 κιβώτια: 1 γιὰ τὸ δίσπασμα καὶ 1 γιὰ τὸ
σπῆρο. Μὲ δύο ρόδες καὶ 12 δίσκους. Στρέφεται μὲ τρα-
χτέρ. Μὲ τὸ γύρισμα τῆς ρόδας περιστρέφεται ὁ ἀξὼς
καὶ ἔχει χαντζάρια καὶ ἀπὸ τῆς δυὶ ρόδες ρίχνεται ὁ
σπόρος καὶ τὸ δίσπασμα μαζί.

Γιὰ τὴν σπορά τῶ βαμβάκη χρησιμοποιεῖται ἀπὸ
τὸ ἔτος 1939 ὁ βαμβάκοςπορῆς. ἔχει ἕνα κντὶ γιὰ τὸ
σπῆρο. Δύο ρόδες, μία μεγάλη καὶ μία μικρή. Γυρί-
ζονται ἡ μεγάλη ρόδα δίνει στροφές στὸ γρανάζι τῶ
κντῶ καὶ ρίχνεται ὁ σπόρος μέσα στὸ αἰλάκι, τὴν
ἀνοιγνὴν στὸ ὀργωμένο χωρὶ, τὰ δύο μαχαίρια τῶ
βαμβάκοςπορῆος. Ἀπὸ τὸ 1947 χρησιμοποιεῖται ὁ

διπλός βαμβακοπορταί, οδρανλίκος, σέρεται με τραχτήρ.
Σήμερα σπέρνουν με το χέρι, όπως και πριν,
το ρύζι.

δ. ΑΛΛΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Όταν φύτεψαν και μεγάλωσαν τα γρονήματα
τα καθάριζαν από τ' "γκαρκάνια" και τ' "λιγκαβέτια"
με μικρά τσαπάκια. Σήμερα τα αγριόχορτα κατα-
πολεμούνται με ζιζανιοκτόνα.

Τα φαβούλια, το καλαμπόκι, τα μπροστάνα,
το μπαρτάκι κ.λπ. τα τσατίζι με τὴν τσάπα.

Σήμερα εκτός από τὴν τσάπα χρησιμοποιού-
νται τα σκαλιστήρια. Τό σκαλιστήρι χρησιμοποιήται
ἀπὸ τὸ ἔτος 1950. ἔχει τρία καλαβρία, σκαλίστο με
χρυσία, ζυγίσται με τραβηκτάρι με ἄλογο καὶ στρο-
μενο κίθα τὰ ἄγρια χόρτα, τὰ ὅποια φύτεψαν
ἀνὰ μέρα στὴν γὰρὲν τῶ μπαρτακίῳ.

Αὐτὸ τὸ ἔτος 1967 χρησιμοποιεῖται καὶ ὁ
αὐλακοτήρας. Ἔσται δύο εἴδων: - ὁ στρομενος με
ἄλογο, ὁ ὅποιος ἔχει μία ρόδα με τὴν ὅποιαν ρυθ-
μίζεται τὸ βάθος, ἕνα μυτρώ δυὶ καὶ δύο φτερά. Πί-
νω ἀπὸ τὰ φτερά εἶναι ρυθμιστικὸς ρυθμίζει τὸ φέρ-
δος τῶ αὐλακίῳ. Ὁ ἄλλος αὐλακοτήρας εἶναι ὁ
οδρανλίκος, στρομενος με τὸ τρακτέρ ἀνοίγει αὐλα-
κία. ἔχει τρεῖς ρόδες με τίς ὅποιας ρυθμίζεται

Τὸ βάθος τῶν αὐλακίων, 2-3 ὀνιά, κάθισμα,
ὅπου κάθεται ὁ χειριστὴς, δύο λεβέδες μέτρως ὁ-
ποῖνς ρυθμίζονται τὸ φάρδος τῶν αὐλακίων.

Στὰ αὐλάκια, πρὶν ἀνοίξῃ ὁ αὐλακοτήρας,
τρέχει νερό, μέ σιφόνια, ἀπὸ τὰ ἀρδευτικὰ δίκτυα
καὶ ἀνοίξονται τὰ μπαρβάκια καὶ τὰ καθαρό-
κια.

Δ' 1. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Τέλη Μαΐου μετ' ὅπως ἀρχαὶ Ἰωνίαν
σηλαδί, ἀρχεῖ ὁ θέρος. Πρῶτα θερίζαν τὸ κριθάρι
καὶ τὴ βρώμη, μετὰ τὸ στάρι καὶ τελευταῖα τὴν ἔρι-
ζα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ ὀρεπᾶνια τὰ ἔχον ἑτοιμα. Τὰ ἔχον ὀ-
ση πρὶν ἀπὸ μέρες στὴν ταρταρουφτο σιδιρᾶ, γιὰ νὰ
τὰ διορθώσῃ.

Οἱ ἐργάται ἔχον ἔρθει. Ἄλλοι ἀπὸ τὴν Γου-
μένιτσα καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὰ Καϊδάρια, τὴν ἡτολμα-
ῖδα.

Ὅλα ἦταν ἑτοιμα καὶ ἀσπρήναν τὸ αἶνιγμα.

— Αὔριο, Δευτέρα, θά βάλομε θέρο. Χαραὶ-
Χαραὶ θά ξεκινήσωμε, ἔλεγε ὁ ἀρχιερὴς τῶν γαιτιῶν.

Καὶ πράγματι τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ, φορτῶ-
νουν τὴ στάμνα μετ' ὁ νερό, τὸ δισάκι μετ' ὁ φαῖ
(φωρί, ἄλατι, ξύδι, ἑλιές, σκόρδο καὶ ματάνι), τίς

παλαμαριές και τὰ δριπάνια στὸ γαϊδῆρι, κάνουν τὸ σταυ-
ρὸ τῆς καὶ ξεκινῶν πεζοὶ γιὰ τὸ χωράφι.

Φθάνουν στὸ χωράφι. Ξεφορτώνουν τὴ σταμνα
καὶ τὸ θιᾶκι ἀπὸ τὸ γαϊδῆρι, τὰ τοποθετοῦν ἐπὶ τῇ ἀκρῇ
τῆς χωραφίᾳ καὶ ταῖς ἐκτεάζουν μὲ χόρτα καὶ μὲ τὰ ρού-
χα τους. Παίρνουν καὶ βάζουν στὸ ἀριστερὸ χέρι τῶν ξυ-
λῆνια παλαμαριά καὶ ἐπὶ τὸν ὦμο τὸ δριπάν.

Μπαίνουν ἐπὶ σειρά. Πρῶτος ὁ καλλίτερος θερι-
στὴς καὶ οἱ ἄλλοι ἀνὰ 2 δρασκίλια δίπλα δ' ἐναί' ἀπ'
τοῦ ἄλλου. Κανονίζουν τὸν ὄργον, τὸ κομμάτι τῆς χωρα-
φίᾳ πὺ θὰ θερίσουν. Βάζουν τίς μαντῆλες καλὰ στὰ
κεφάλια. Γάγγαν ἐπὶ τὴ μέση τῆς τοῦ μᾶλλον ζωντὰρ οἱ
ἄνθρωποι καὶ τίς μαντῆλες αἱ γυναῖκες, γιὰ νὰ μὴν τὴν
πουνάει. Κάνουν τὸ σταυρὸ τῆς. Παίρνουν τὰ δριπάν-
για ἀπὸ τὸν ὦμο τῆς καὶ τὰ βιδώνουν ἀπὸ τὸ ξυλῆνο
χέρι μὲ τὸ δριτὶ τῆς χέρι καὶ ἀρχίζουν.

Πιάνουν ἔπειτα γλήγορα-γλήγορα, πολλοὶ κα-
λαμιές μαζί, μὲ τὴν παλαμαριά, καὶ τίς κόβουν ἀρι-
σως μὲ τὸ δριπάνι 20 πόντους πρὸς ψηλὰ ἀπὸ τὸ χωράφι.
Τίς χεριές "παλαμαριεί" τίς τοποθετοῦν δίπλα τῆς
στὸ θερισμένον μέρος, πολλοὶ μαζί, 7-10, καὶ τίς
κάνουν οἱ οἱ. Τὰ σταχυὰ κοιτάζουν πρὸς μὴδ' ἐ-
μὴν.

Ἄμα τελειώσῃ ὁ ὄργον, σταματοῦν, πίνουν

νερό, κάθονται και ξεκαρξίζονται 10'. Αργότερα
 σε άλλο όρρο παίρνουν και το κολατσιό (ψωμί, ελιές).

Το μεσημέρι, με τον ήλιο, σταματούν. Αφήνουν
 τα όριπνια πάνω στο δρομιά και σηκώνουν προίτα
 πράγματα τους. Κάθονται και τρώνε. Τό φαί τους ή-
 ναι οροσιτικό: ματάνι, σκορδαλιά και ό τι άλλο
 έφεραν μαζί τους. Ξαπλώνουν εκή κοντά και ξε-
 καρξίζονται μια έρα.

- "Αντε, σηκωθείτε... ή έρα πέρασε! ακήρι-
 ται μια φωνή.

Σηκώνονται όλοι άρπάζουν και ξαναρχίζουν
 τή βόσκηση μέχρι τήν ό ήλιος αρχίζει να κρύβεται
 πίσω από το βουνό. Τότε σταματούν. Κρυβόντα
 όριπνια κάτω από τή δρομιά, φορτώνουν τή πράγμα-
 τα στο χαϊδούρ' και με τή πόρταρια έπιστρέφουν
 στο χωριό, στο σπίτι τους.

Εκή τούς περιμένα τή βραδυή φαί, ό όπτος
 και ή ξεκούραση.

Τή άλλη μέρα τή δρομιά δένονται πολλά μα-
 зі 3-4 και γίνονται όμαπα. Δένονται με τή δερματά.
 Για να φτιάσουν δερματά, ξεπατώνουν χεριές πολλές
 από τή όδιο γέννημα. Παίρνουν μια χεριά και τήν
 μοιράζουν στή μέν. Τή μική χεριά τήν βάζουν κά-
 τω από τήν άριστερή μασχάλη και τήν βήχρον.

Μέ τὸ δεξιὸ χεῖρ πιάνουν τὰ στάχνα. Στρίβουν τὰ
στάχνα μέ τὸ δεξιὸ χεῖρ καὶ συγχρόνως μέ τὸ ἀριστερό
τυλίχουν τὴ μισή χεῖρά γύρω ἀπὸ τὴν ἄλλη, κάνει 2-3
φορές. Μετὰ λυγρίζουν καὶ τὰ στάχνα πρὸς τὰ κάτω
καὶ τὸ δερματὸ εἶναι ἕτοιμο. Ἄλλα δερματὰ τὰ κά-
νουν μέ ραβδί ἢ μέ βρίζα.

Μετὰ τοποθετοῦ τὴν μιά πλευρά τοῦ δερματὸς
κάτω στὸ θερμαζόμενο μέρος, πιτάει μέ τὸ ἀριστερὸ ποδάρι
τὸ δερματὸ στάχνα καὶ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ δε-
ματὸς τὴν κρατᾷ μέ τὸ δεξιὸν χεῖρ. Οἱ ἄλλοι
καβαλοῦν τὰ δομιά καὶ τὰ βάζουν μέσα στὸ δερματὸ.
Ἐπτεῖρα, ἀφ' οὗ πιάνει τὸ ποδάρι τὴν ἄνω τὸ δερματὸ
ζουπάει μέ τὸ ἀριστερὸ χεῖρ τὰ δομιά. Μετὰ
ἀπὸ 3-4 δομιά δένει τὸ δερματὸ, στρίβοντας τίς
ἄκρες τὸν μερικές φορές καὶ ἀφ' οὗ τίς περάσει κάτω
ἀπὸ τίς καλαμιές τοῦ δερματὸς, καὶ τὸ δερματὶ εἶναι
ἕτοιμο. Πολλές φορές στρίβει καὶ δένει τὰ δερματὰ
μέ ἓνα μυτερό ξύλο τὴν "στρέβλα".

Τὰ δερμάτια ἔμνευκαν ἐκεῖ 7-10 μέρει. Κα-
τόπιν τὰ μάζεψαν καὶ τὰ ἔκαναν ἑτάβει. Καθ' ἑτά-
βη εἶχε 20 δερμάτια. Ὅκτῳ δερμάτιοι κάτω στὸ
θερμαζόμενο μέρος. Τὰ τέσσερα ἀριστερά καὶ τὰ τέ-
σσερα δεξιά, στάχνα μέ στάχνα καβαλικευμένη.
Πάνω ἀπ' τὰ ὀκτῶ δερμάτια τοποθετοῦσαν ἄλλα

6 δαμάτια μέ τοι' ἴδιο τρόπο. Πάνω ἀπὸ τὰ 6, ἀλλὰ 4 δαμάτια μέ τοι' ἴδιο τρόπο πάλι καί πάνω εἰς αὐτά καί ἀκριβῶς στα' στάχυα τῆς 2 δαμάτια, ἀλλά αὐτά μέ τὰ στάχυα τῆς νά κοιτάζουν μπροστά μέ κλί-
γη ὑπὸς τὰ κάτω. Μ' αὐτοῖς τόν τρόπον θύν μπορῆσαν τά ζῶα νά φάνε τὰ στάχυα οὔτε καί νά νοτίσουν ἀπὸ τήν βροχή.

Εκεῖ ἔμειναν τὰ δαμάτια, στὶς 'στάβει', μέχρι πού νά ἔρθῃ ὁ καιρός νά κινηθῶσιν εἰς ἐλῶνι γιά ἐλκυσμό.

2. ΕΘΙΜΑ - ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Τῇ πρώτῃ μέρᾳ τοῦ θέρους ἔκοβαν στά-
χυα καί τὰ ἐπλέκαν ψάθᾳ τῆς οἰκίας κρεμῆσαν αἰ-
ῶν ἀπὸ τῶν εὐρτά τῶν σπαστῶν τῆς. Ἐκεῖ ἔμεινε κρε-
μασμένη ἕνα χρόνον.

Πρὶν ξεκινήσῃ αὐτὸ τὸ γῆτι καί πρὶν ἀρχίσῃ τὸν θέρου ἔκανε, κάθε μέρα, τὸν σταυρὸν.

Κατὰ τὴν πρώτην μέραν τοῦ θέρους θέριζαν ὅλοι οἱ θερισταί 3 στάχυα. Τὸ ἕνα τὸ ἀστῶσαν μπροστά, τὸ δεύτερον πῖσω καί τὸ τρίτον τὸ ἔβαζαν πῖσω εἰς τὸ ζουναρ ἢ εἰς τὴν μαντήλα τῆς, ἀκριβῶς εἰς μέρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης, εἰς τὴν "ραχοκοκαλίᾳ". Τὰ κορίττια τὰ τρία στάχυα τὰ ἔπλεκαν εἰς ἐκὴν μοῖν σταυρῇ καί τὰ ἔβαζαν εἰς τὸ ἴδιον μέρος.

Ἐπὶ τῇ πρώτῃ μέρᾳ τῷ Θέρῳ, ὁ καλύτερος
Θεριστής, Θέριζε μερικές παλαμαριές, χερίεις, τῖς,
ἔδινε δαμάτι, καὶ τὸ ἔβαζε ὄρθιο μπροστά στὰ πό-
δια τοῦ νοικοκύρη. Κι ἔλεγε τότε ὁ Θεριστής τῶν
ἐγχή: «καλὰ μπερεκίτια ἀφωτικό». Ὁ νοικοκύρης
χαμογελῶς καὶ τῷ ἔδινε ἕνα μικρὸ δῶρο, χρήματα
(μπαχτίσι).

Δὲν ἀρχίζε ποτὲ τὸν Θέρο τὴν ἡμέρα Τρί-
τη. Τὴν ἀπέφευγε, γιὰ τὴ θωρηδὲς κακιὰ μέρα,
χρησνίζικη.

Στὸ τέλος τοῦ Θέρου τὰ ἀνύπαντρα κορίτσια
ἔχον μιά συνηθία: Πέταζον τὰ ἀριστερά πρὸς τὰ πᾶνω
καὶ ἄλλα ἐπέταν κάτω στὸ πόμα τὰ κοιτάσαν. Ἄν ἡ
μύτη τῶν ἀριστεριῶν κοιτάζε πρὸς τὰ ἀριστερά τότε τὸ
κορίτσι, πὺν τὸ πέταξε, θὰ Θέριζε καὶ τὸν χρόνον.
Ἄν ἡ μύτη τῶν δεξιανῶν κοιτάζε πρὸς τὰ δεξιά τό-
τε τὸ κορίτσι, πὺν τὸ πέταξε, δὲν θὰ Θέριζε τὴν
χρόνον. Θὰ παντρεύονταν!

Κατὰ τὸ διάστημα τῷ Θέρῳ τραγνῶ-
σαν διάφορα τραγῆδια. Ἕνα ἀπὸ αὐτὰ λέγει:

«Ὅλα τὰ κορίτσια τὰ δίνουνμι
τὴν θωραή δὲν δίνουνμι.

Γιὰ τὴ θωραή; Γιὰ τὴ;

Γιὰ τὴ δὲν εἶναι καλὸ τοῦ πιδί.

Καὶ ἓνα δεύτερο:

- Ξύπνα καλὴ χειτὸνίσσα.

Ξύπνα καὶ μὴ κοιμᾶσι.

Μὰς πῆρε μέρα χαρὰν

κι ὁ ἥλιος μεσημέρι.

- Πῶς νὰ σκωθῶ λεβέντη μόν

πὺν μέσ' τῷ ἀγκυλιάσῃ

μυρσέϊ καν τὰ μαλλιά κίαν

μαζὶ μὲ τὰ δικά ἐν;

Καὶ ἓνα ἄλλο τρίτο λέγει:

- Πέες μου ἀκνήθεια Γιώργη μ'

πέες μου ὦν μ' ἀραπαί.

- Θεένα ἀγαπῶ ἔλενη μ'

θεένα ἀγαπῶ.

- Προυξενίτ' νὰ στείλῃς Γιώργη μ'

τοὺν θιό μου τοὺν Βαγγέλη

προυξενίτ' νὰ στείλῃς Γιώργη μ'

κι αὐτὸς θά μαι ταῖριά δ'...

3. ΜΕΤΑΡΡΧΘΜΙΣΕΙΣ

Ὁ θέρος μὲ τῇ δριπᾶν σταμάτισε ὅταν τὸ 1932 βγῇκι ἡ θερσιτικὴ μηχανή. Αὕτῃ εἶχε μιά ρόδα μεγάλη καὶ μιά μικρή. Μὲ τὴν μεγάλη ρόδα κινούνταν τὸ μαχαῖρ ἀριστερά δεξιά καὶ θερσίση. Εἶχε 5 παλαμαριές πὺν ἐστρωχναν ἀπὸ τὸν πᾶρκο τὰ θερσις να γτάχνα καὶ τὰ ἔρριχναν κάτω στὸ θερσιρμένο μέρους δρομιά. Εἶχε κι ἓνα κάθισμα πὺ καθόταν ὁ χειριστὴ καὶ ὀδηγῶσε τὰ βόδια ἢ τὰ ἄλογα τὰ ὅποια ἦταν δεμέννα στὴν μηχανή καὶ τὴν τραβῶσαν.

ἔπαιρνε ὕφοι, ἔφθανε τὰ ἑξὶ μέτρα καὶ παραπάνω,
κλίδι δὲν ἔκεπή μὲ γράλον καὶ μακρόστενον βυτίπ
καὶ ἔκλεινε μὲ μιά βειρά δερματῶν. Μιά θημονιά,
γιά νά γίνη, χρειαζόταν 5-6 κάρρα δηλ. γύρω
ἀπὸ τὰ 600 δερμάτια.

Στὴν κορυφή τῆς θημονιάς ἔρπιχαν ἓνα
σταυρὸ, ἀπὸ καλάμι ἢ ἀπὸ πράσινα κλαδιά ὠκα-
κίαι, γιά νά τὴν φυλάη.

Ὅταν ἤθελαν νά ἄλυνίσουν, τραβῶσαν ἀπὸ τὴν κα-
λαμίσ καὶ ἔβραζαν ἀπὸ τὴν θημονιά, μὲ τὴ σαρά, πε-
νήντα ἕως ἑκατὸ δερμάτια, τὰ ὁποῖα ἀράδιασαν σὲ
ἐτοιμασμένα καὶ καθαροῦ ἄλυνι. Ἔναί κρατῶδε σπῆχι
ρι τοῦ ὀρεπάνι ἢ μαχαίρι καὶ ἔκοβε τὰ δερματὰ. Ἄλλοι
μὲ τὰ σιδιρένια ἢ ξυλένια ἀγκράνια βκορτῶσαν τὰ λυ-
μένα δερμάτια, ὥστε νά γίνουν δὲν στῶμα.

Κατόπιν γινόταν ὁ ἔσκατος. Ὁ ἔσκατος
γινόταν μὲ ἄλογα ἢ βόδια, τὰ ὁποῖα ἔσκαλαπα-
τοῦσαν τὰ λυμένα δερμάτια. Τὰ ζῶα 2-3 σὲ
βειρά τὰ ἔδεναν μὲ μικρά σκοινιά ἀπὸ τὰ κα-
πίστρια τοῦ. Ἀπὸ τὸ καπίστρι τοῦ ζώου, ποὺ ἦταν
πρὸς τὰ μέσα τοῦ ἄλυνι, ἔδεναν τὴν ἀκρὴ τῆς
σπαρτίνας, μεγάλο σχοινί, καὶ τὴν ἄλλην ἀκρὴ τῶν
κρατῶδε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, πλὴν στεκόταν στή μέ-
ση τοῦ ἄλυνι καὶ μὲ ἓνα καμιτείκι σὲν χέ-

ρι χτυπάνε τὰ ζῶα καὶ τὰ ἔκανε νὰ γυρίζουν.
Γύριζαν μίᾱ ὥρα καὶ σταματοῦσαν. Τότε ἄνδρες
καὶ γυναῖκες μετὰ ξυλένια δίκρνια κάνουνε τὸ
γύρισμα. Φέρνανε τὰ θαλαππατημένα βιάχια καὶ
τὰ ἀχῦρα τὰ κάτω ἑπάνω. Μετὰ ἄλλη μίᾱ ὥ-
ρα "τσατμαί" καὶ ἀμέσως δῶτερο γύρισμα μετὰ
δίκρνια.

Ὁ "τσατμαί" ἄρχιζε ἀπὸ τίς 4 καὶ τελείωνε
στὶς 9 ἡ ὥρα. Μετὰ συνεχίζοταν ὁ ἀλωνισμὸς μετὶ
"δοκανί".

Τὸ "δοκανί" ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο χοντρές σανίδες.
ἔχουν μακρὸς 1,37 μ., φάρδος 0,10 μ. πρῶτῆ καὶ 0,10
μ. πῆσω καὶ 0,08 μ. πᾶχος. Οἱ σανίδες στὸ μπροστι-
νὸ τους μέρος εἶναι λυγισμένες πρὸς τὰ πάνω. Εἶναι
καρφωμένες ἐνὶ δύο χοντρά ξύλα. Τὸ μπροστινὸ ξύλο
ἔχει μίᾱ τρύπα. Ἀπὸ κάτω οἱ σανίδες ἔχουν πολλεῖς
κοφτερές κόκκινες πέτρες.

Γιὰ νὰ ξέφουν βόδια στὸ δοκανί, δένουν ἓνα
διπλὸ σχοινί ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ μπροστινοῦ ξύλου
τοῦ δοκανιᾶ καὶ ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῶν ζώων.

Γιὰ νὰ ξέφουν ἄλογα δένουν ἓνα διπλὸ μι-
κρὸ σχοινί ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ ξύλου καὶ ἀπὸ τὸ
τραβηχτάρι τῶν ἀλόγων.

Ἀνεβούνει ἓνα ἑπάνω στὸ δοκανί καὶ ὁδη-

82
γῆ τὰ ζῶα μέ εχοινιά - πῦ εἶναι δεμένα ἀπὸ
τὰ καπίστρια τους - καί μέ τό φκέντρι ἡ τὸ
καμιτοίκι τὰ κάνει νά φέρνουν γύρους στό ἄλνι.

Ο ἄλνισμός μέ τό δονκάνι ἀρχίζει ἀπό τίς 9 καί,
τελήωνε στίς μία· μέχρι πού νά χωρίθουν τὰ σπειριά ἀπὸ
τὰ στάχυα καί οἱ καλάμις νά γίνουν ἄχυρο φιλό. Κά-
θε μία ὥρα γινόνταν καί ἓνα γύρισμα. Τὸ πρῶτο
γύρισμα μέ τὰ ζυλένια δίκράνια καί τὰ ἄλλα
μέ τό "καρπυλόϊ". Ξεκούραση μισή ὥρα.

Μετά ἔπαιρναν δύο ἄντρες τὰ καρπολόγια
καί ἔκαναν, χάραζαν, μιά γραμμή σωροῦ, "σημάδ",
ἐπὶ μέση τῇ ἄλνι, μακρόσση καί κοντρά ἐπὶ
ἄνεμο, τὴν θα θυμῶνε.

Κατόπιν γιά νά συγκεντρώσων τὸ ὑπόλοιπο ἄ-
λνισμένο κριφάρι ἢ βιτάρι βέ σωρό χρησιμοποιῶσαν τὸ
σανιδό. Αὐτὸ εἶχε 5 σανίδες καρφημένες βέ δύο χιτρε
ξύλα, πού οἱ ἄκρες τους προεξέχαν ἀπὸ τὰ πλάγια
τοῦ σανιδιοῦ. Αὐτὸ τίς δύο ἄκρες τοῦ κάτω ξύλου ἔ-
δεναν ἀπὸ ἓνα εχοινί καί τίς ἄκρες τους ἀπὸ τὸν ζυ-
γὸ τῶν βοδιῶν ἢ ἀπὸ τὸ χαμοῖτι τοῦ ἀλόγων. Ἔναι
τραβοῦσε τὰ ζῶα ἀπὸ τὰ καπίστρια τους καί ἄλλος
κρατᾶσε μέ τὰ δύο του χέρια τίς ἄκρες τῆ ἐπάνω
ξύλου τῇ σανιδιᾷ καί μέ τὸ δεξί του ποδάρι πατῶ-
σε μέ δύναμη τὸ κάτω ξύλο. Τὸ σανιδό τὸ κρα-

τοῦτε μέ μικρή κλίει πρὸς τὰ πῖω. Τὸ ζῶα
τὸ τραβῶσαν καὶ αὐτὸ μάζευνε τὰ ἀλυνισμένα πρὸς
τὴ γραμμὴ τοῦ σωροῦ. Αὐτὸ γινόταν πότε ἀπὸ τὴν
μιά μεριά τῆς γραμμῆς τοῦ σωροῦ καὶ πότε ἀπὸ τὴν
ἄλλη. Ἐπεὶ ὁ σωρὸς γινόταν μέγας καὶ μακρό-
στηνος.

Ὅτι ἄφηνε τὸ "σανίδι" τὸ μάζευναν πρὸς τὸ σωρὸ
μέ τὸ "ξυλαμίδ". Αὐτὸ εἶναι ἓνα μικρὸ σανίδι, πού
ἔχει καρφωμένο ἓνα μακρὸ ξύλο ἐπὶ τὸ ἑπάνω μέρος
του καὶ εἴη μέση του. Στὶς ἄκρες του ἔχει ἄλλα
δύο μικρά λοξὰ ξύλα, τὰ ὅποια καρφώνονται καὶ
ἐπὶ μακρὸ ξύλο, γιὰ νὰ εἶναι σταθερό. Τὸ ξυλα-
μίδ τὸ σπράχνουν, συστὰ ἐπὶ χῆμα, μέ τὰ χέρια.
Ἀπὸ πῖω γυναῖκες μέ τὰ φονκάλια ἢ τίς σκού-
πες σκοντίζουν ὅσα σπειρία ἄφηνε τὸ ξυλαμίδ πρὸς
τὸ σωρὸ.

Κατὰ τίς 3 μέ 4 ἡ ὥρα ἄρχιζε νὰ φύβῃ ὁ Νο-
τιαί. Τότε μέ τὸ καρπολόϊ ἔπαιρναν ἀπὸ τὸ σωρὸ τὸ
ἀλυνισμένο καὶ τὸ λιχνίζαν πρὸς τὰ ἑπάνω, γιὰ νὰ φύγῃ
μακρὰ ἢ "πολυχνίδα", τὸ φιλό ἄχυρο, καὶ τὸ χοντρο.
Δίπλα ἀπὸ τὰ σπειρία ἔπρεψαν τὰ "σπειρία" κατὰ κό-
τβαλα. Οἱ γυναῖκες μέ τὰ φονκάλια ἐκόντιζαν τὰ
"κότβαλα" καὶ τὰ πῆραιναν μακρὰ. Γινόταν 2-3
τέτοια λιχνίσματα μέχρι νὰ χωρισθῇ τὸ ἄχυρο

25
ἀπὸ τὰ ὄπεια."

Κατόπιν ἄρχιζαν ἐπὶ μέσῃ τοῦ σωροῦ νὰ λιχνίζουν, μὲ τὸ καρπολὸν τὰ ἐπάνω ὄπεια καὶ μὲ τὸ ξυλένιο φκιάρ' τὰ κάτω, καὶ ἐξημάτιζαν τὴν "κόπα", τὸν ἐτρογγυλὸν σωρὸν. Ὅσα ὄπεια ἔμνεισαν ἐπὶ μακρότερον ὥρῃ τὰ ἔφερναν μὲ τὸ ξυλαμίδ καὶ μὲ τὰ φονκάλια κοντὰ ἐπὶ "κόπα". Ἐκτὴ τὰ λιχνίζουν μὲ τὸ ξυλένιο φκιάρ, γιὰ νὰ φύρῃ τοῦ χύμα.

Στὴν κόπα αὐτὴν χάραζαν μὲ τὸ ξυλένιο φκιάρ' ἕναν σταυρὸ καὶ τὸ ἐρπίζαν ἐπὶ μέσῃ. Μετὰ τὸ ἔβραζαν καὶ μετροῦσαν μὲ γραθιὲς τὸ μέκος τῶν ἐτυλιारीῶν τοῦ φκιारीῶ, τὸν μῆκος ἐπὶ ὥρῃ. Κάθε γραθιὴ τὴν λογαρίαζαν 8 κοῦτες.

Παρουσία τοῦ τούρκου ἐπιστάτη τοῦ Μπέν ἢ τοῦ δεκατιωτῆ, γινόνταν τὸ μέτρημα τοῦ σωροῦ μὲ τὴν κούτλα. Αὕτῃ ἦταν ἕνα ξυλένιο δοχεῖο μὲ δύο χερσούλια καὶ χωρῆσε 10 ὀκάδες.

Ἀπὸ τὴν κούτλα σὲ μισογεμισμένα τσουνβάλια. Τὰ τσουνβάλια αὐτὰ τὰ ἐθήκαναν μὲ τὴ πλάτη τῆς καὶ τὰ πῆχαιναν ἡμέσα ἐπὶ σπῆτ' καὶ ἀδειάζαν τὸ γέννημα ὁ μὲγάλα "κοφίνια", πῶς ἔβρισκονταν ἐπὶ αὐτῇ, καὶ ἦταν πλεγματὰ μὲ βέργες ἀπὸ "βρίζια" καὶ αἰλοιμένα

ἅπ' ἔσω μέ λαβῆ ἢ "βίνιες", κόπρωνα βοδιού ἢ ἀγέλαδος. Τὰ "κουφίνια" τὰ σκέπαζαν μέ καλάμια.

Τὴν "πατουειά", τὰ σπειριά. Ὀυλαδὴ ποὺ ἦταν κάτω-κάτω στὸ σωρὸ ἢ στὴν θημονιά καὶ εἶχαν "εὐβούλια", χῶμα χοντρὸ ἢ ἐκόνη τὰ περνοῦσαν ἀπ' τὸ "δριμόν". Τὸ δριμόνι εἶχε ἓνα στρογγυλὸ σανίδι, ποὺ ἔχει δύο τρύπες στὶς ὁποῖες περνοῦν σχοινὶ εἰς θηλιά, ἓνα χεροῦλι καὶ ἀπὸ κάτω δέρμα, "τομάρ" μέ πολλές τρύπες. Για νὰ "δριμονίσουν" περνοῦν τὴν θηλιά ἀπὸ τὰ δύο δόντια ὀρθίον "καρπολογιᾶ" καὶ πιάνονται τὸ χεροῦλι τὸ κοινὸν ἐμπρός-πίσω.

Τὴν "πατουειά", ποὺ πέρασαν ἀπὸ δριμόνι τὴν βασίζουν ἐν τσουβάλια καὶ αὐτὴ ἔχουν για νὰ "ταΐζουν" τὶς "ἀρνίθες", τὶς κόττες.

2. ΕΘΙΜΑ - ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Τοποθετοῦσαν στὴν κορυφὴ τῆς "θημονιάς" ἓνα βταυρὸ ἀπὸ καλάμι ἢ ἀπὸ κλαδιὰ δέντρον, για νὰ τὴν φυλάγῃ.

Ἦσαν τὸν βταυρὸ τους πρὶν ἀρχίσουν τὸν ἀλωνισμό.

Χάραζαν μέ τὸ "καρπολόι" τὸ ἐχῆμα τῶ βταυρὶ ἐπάνω στὸν σωρὸ.

3. ΑΛΛΑΙ ΑΣΧΟΛΙΑΙ

Τὰ "φαβούλια" τὰ ξεπάππωναν μέ τὶς ρίζες, τὰ φέρτω-

75
ναν στα κάρρα, τὰ ἔκαναν "κόπα", θυροί, στό ἀλώνι
καί τὰ δελνίζον μέ τόν ἴδιον τρόπο ὅπως τό στόρ,
καί τό κριθάρι. Ἀπό τό 1957 δελνίζονται μέ τήν "κομπι-
νά", θεωρισαλνωτική μηχανή.

Τήν "βρίζα", σίκαλη, τήν "στόμπιζαν" στά στάχυα
μέ ἕνα ξύλο κι ἔβραζαν τὰ σπειρία. Τήν καλαμιά, μέ
τά στουμπισμένα στάχυα, τήν ἔβρεχαν, τήν ἔστριβαν καί
ἔκαναν τὰ δεματκά, γιά νά δέσουν τὰ ὁρομιά, σέ δεμά-
τια.

Τό καλαμπόκι: ἔκοθαν τίς ρόκες μέ τὸ δρεπάνι, τίς
κάνανε "κόπες" στό χωράφι, τίς φόρτωναν στό κάρρο καί τίς
μετέφεραν στήν αὐλή τῆς οἰκίας. Ἐκεῖ τίς ξεφλωνόσαν καί
τίς ἔρριχναν στόν κοτειρό. Αὐτός ἦτο, γαν μία αὐθόκη,
πλεκτός μέ ἡμέρα καλαμιά καί ἐκεπαζόταν μέ ἄρρια κα-
λαμιά. Τόν χειμῶνα ἔπαιρναν τίς ρόκες ἀπὸ τὸν "κοτειρό"
καί τίς μετέφεραν μέσα στό σῆιτ'. Ἐκεῖ τίς ἔξεσπείριζαν μέ
τήν ἀνάποδη μεριά τοῦ δρεπανιοῦ.

Ἀπὸ τό 1937 ξεσπείριζαν τὸ καλαμπόκι μέ τὴν
ξεσπειρωτική μηχανή. Τήν γρίζαν μέ τὸ χέρι καί ἔρ-
ριχναν μέσα τίς ρόκες καί τίς ξεσπείριζε. Τὰ σπειρία
ἔπεφταν κάτω ἀπὸ τὴν μηχανή μέσα σέ κάφες.

Ἀργότερα τὸ 1965 ἀρχίσαν νά ξεσπείριζου τὸ
καλαμπόκι μέ μηχανή, ἡ ὁποία κινεῖται μέ τρακτέρ.
Τέλος ἀπὸ τό 1967 δελνίζου τὸ καλαμπόκι

στά χωράφια με τις θεριζοαλωνιστικές μηχανές (κομπίνες).

4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ο αλωνισμός με τάζωα σιγά-σιγά έγκαταλείφθηκε. Τήν χρονιά του 1924 ήρθε ή πρώτη αλωνιστική μηχανή ("πατόζα") στο χωριό μας. Κι άρχισε ο κόσμος να αλωνίζει μ'αυτήν. Τήν πατόζα τήν έσερνε και τήν κινῶσε τρακτέρ, που είχε διδύμενες ρόδες.

"Επαιρναν οί έργάτες τά δεμάτια από τήν "θημονιά" και τά έβαζαν επάνω σ'έναν ξυλένιο πάγκο, πού ήταν δίπλα στην "πατόζα" και απ'έκει άλλοι μέ δικράνια τά έρριχναν επάνω στην αλωνιστική μηχανή, στον "ταί-στη". Αυτός μέ τά χέρια, αφού έκοβε τά δεματικά μέ ένα μαχαίρι, στην μηχανή ή οποία τά αλωνίζει. Κατόπιν κοσκινίζει τά σπυριά και τά έρριχνε καθαρά στο τσουβάλι. Τό άχυρο τό έβραζε χοντρό από πίσω και τό τραβούσαν μέ δικράνια.

Από τό 1935 αλωνίζουν μέ τήν "ευρωπαϊκή" αλωνιστική μηχανή. Αυτή είχε ανιβατόρι, που ανέβαζε τά δεμάτια. Τό γένημα τό έβραζε πιο καθαρό και τό άχυρο φιλό.

Τό 1937 ο κτηματίας Σαμαράι χρησιμοποίησε, για τό έαυτό του, θεριζοαλωνιστική μηχανή, ευραμένη μέ τρακτέρ.

Τέλος από τό 1957 αλωνίζουν μέ θεριζοαλω-

12
νιστικές μηχανές (κορπίνες), οι οποίες τὸ γέννημά τὸ
σακκιάζουν καὶ τὸ ἀφήνουν σακκιά - σακκιά στοὺς
ράφι. Τὸ ἄχυρο δὲ τὸ κόβουν φιλό.

Γιὰ τὸ καθάρισμα τοῦ σπόρου χρησιμοποι-
ῶσαν τὸ ἔτος 1848 τὸ "τριέρι". Αὐτὸ εἶναι ἓνα μηχανή-
ημα πὺν ἔχει κόβκινα, τὰ ὁποῖα χωρίζουν ἀπὸ
τὸ "γέννημα" τὰ κότβαλα, τὴν σκόνη - τίς ξένες ὕλες,
τὰ χοντρά σπυρίδια, τὰ φιλά καὶ τὰ μισοσπαρμένα.
Τυρίζει μὲ τὸ χέρι ἢ μὲ μικρὸ μηχανάκι.

ΣΤ' ΧΟΡΤΑ

Τὰ διάφορα χόρτα "κίτιρ", βίκο, ρόβι καὶ
τριφύλλι, τὰ ἔκοβαν μὲ τὴν κοσβά.

Τὴν "κίτιρ", εἰς ἃ ἄγριον χόρτον, τὴν ἔκοβαν (θε-
ρίζαν) μὲ τὴν κοσβά. Τὴν ἀφέναν νὰ ξεραθῇ καὶ τὴν
ἔδεναν δεμάτια μὲ "ραγάζι". Μετὰ τὴν φόρτωναν εἰς
κάρρα καὶ τὴν ἔφεραν εἰς τὴν αὐλή τῶ σπιτιῦ, ὅπου
τὴν ἔφκιαναν κόπα, σωρό. Δὲν τὴν σκέπασαν. Τὸν
χειμῶνα τὴν τάϊζαν εἰς τὴν ζῶα.

Τὸν βίκο, ρόβι, τριφύλλι, τὰ θέρριζαν μὲ
τὴν κοσβά. Τὰ ἀφέναν νὰ ξεραθοῦν καὶ τὰ ἔδεναν δε-
μάτια μὲ "ραγάζι". Τὰ μετέφεραν μὲ τὰ κάρρα καὶ
τὰ ἔβαζαν "εἰς τὴν ἄχυρῶνα".

Τὸ ἄχυρο τὸ ἔκαναν κόπα μὲ τὸ βανίδι
πὺν τὸ ἔβερνε ξεμένο ἀλογο καὶ τὴν σκέπασαν μὲ

καλάμια ή το έβραζαν 'χύμα' μέσα σ' τὴν ἀχυρῶνα.

Απὸ τὸ 1824 ἄρχισαν νά δένουν τὸ ἄχυρο «μπά-
λες» μὲ τὴν πρέσσα. Αὐτὴ ἦταν ἐτηνόμερη κάββα,
ποὺ πῆζε τὸ ἄχυρο καὶ τὸ ἔβραζε μπάλλες θέρ-
μες μὲ τρεῖς σὰρξ σῦρματα. Τὴν μεγάλη πρέσσα
τὴν κινῶσαν ἄλλοι τὰ ὅποια ρύριζαν. Τὴν μικρὴ, χει-
ροκίνητη, μὲ τὰ χέρια.

Τὸ 1877 ἔδωσαν τὸ ἄχυρο μὲ πρέσσα, ποὺ τὴν
κινῶσε τρακτέρ. Τέλος ἀπὸ τὸ 1966 δένουν τὰ ἄχυρα
καὶ τὸ τριφύλλι μὲ αὐτὸμάτη πρέσσα.

Απὸ τὸ 1960 κίβουν τὰ τριφύλλια μὲ ἓνα μηχανή-
μα χορτοκοπτικὸ, τὸ ὅποιο σέρνεται μὲ τρακτέρ.

Εἰς τὴν ἀπὸ τὸ 1966 κίβουν τὰ τριφύλλια μὲ
ἓνα μικρὸ χορτοκοπτικὸ. Αὐτὸ κινεῖται μὲ δίκια τὴν
μηχανή καὶ ἔχει ἓνα μαχαίρι, τὸ ὅποιο θρῖζει σέρρι-
ζα τὸ τριφύλλι.

2' ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ - ΨΕΚΑΣΜΟΣ

Τὰ λιπώματα ἄρχισαν νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν
ἀπὸ τὸ ἔτος 1952. Ψέκαζε μὲ ψεκαστήρα. Σήμερα μὲ αεροπλάνου Σ.Π.Ε.

Η' ΑΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΜΕΣΑ

1. Ἐκτός ἀπὸ τὴν τάπα, καβρά, πριόνι, ἀρίθα,
λίμα κ. ἄ. ἐργαλεῖα, πλὴ ἀναφέρουμε, ὃ χρηρῆν χρησι-
μοποιῶσε καὶ χρησιμοποίη ἔδω στὸν τόπο μας καὶ
ἄλλα ἐργαλεῖα. Αὐτὰ εἶναι: Τὸ 'κοσσιόρι', ἔδος

καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ σῶμα τους οὔτε ἔντομο οὔτε
ἀσθένεια "κακία".

Τὸ ἔθιμον αὐτὸ δὲν ἔπαυσε.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σήμερα τὸ σκηνικὸ ἔχει ἀλλάξει. Τὸ
χωρὶνὸν μέ καθαρά καὶ καλοβαλμένα ἐπὶ σειρά τὰ
σπίτια του ἔχει ἡλεκτρικὸ ρεύμα, δημόσιο δρόμο
καὶ συκοινωνία τακτική.

Τὰ στάσιμα νερά ἔχουν ἀποτραβιχθῇ. Καὶ
τὰ δύο πατάμια ὁ Ἀξίος καὶ ὁ Πουδαις κυλοῦν ἔον-
χα τὰ νερά τους πρὸς τὴ θάλασσα.

Ἀπὸ τοῦ Ἀξίου ποταμοῦ ἀρδεύεται σήμερα
ὅλη ἡ ἑκτασίς τοῦ χωρίου. Ὁ κάμπος καλλιεργεῖ-
ται μέ τὰ πρὶν εὐχρόνα μέσα καλλιεργίας. Καὶ ἡ
χρὸνιμη γῆ ἀποδίδει ἀφθονο καὶ πλούσιο καρπὸν: Βαμ-
δάκι, σιτάρι, κριθάρι, τεύτλα, καλαμπόκι, τριφύλ-
λι, λαχανικά, πατάτες καὶ μποστανικά.

Τὰ χωράφια εἶναι ἰδιόκτητα. Ἐγίνεν ἀνα-
δαφός, εἶναι ἰσοπεδωμένα καὶ ἀρδεύονται.

Οἱ κάτοικοι πλούσιοι καὶ εὐτυχεσμένοι, εὐ-
χαριστοῦν τὸν Πανέγαθο καὶ αἰνίζουσιν μέ ἀγίοδοξια
πρὸς τὸ μέλλον, τὸ ἰδικόν τους, τῶν παιδιῶν τους καὶ
τῇ ἀγατημένῃ καὶ πατρίδι!

Τέλος

Τόπος: Βραχιά - Θεσσαλονίκης

Πληροφορεί: 1) Κωνσταντῖνος Κούσης

τοῦ Τραϊανοῦ

ἔτῳ 68. Γνώσει: Γ' Δημοτικῇ

Τόπος γεννήσεως: Βραχιά.

2) Εὐάγγελος Σβήρκος

τοῦ Ἀστερίου

ἔτῳ 63.

Γραμματικῇ γνώσει: Στ' Δημοτικῇ

Τόπος γεννήσεως: Πύργος-Θεβνίκης

Χρονολογία ἀρκατοστάσεως: 1918

Ε Κωνσταντῖνος Δ. Κονιρτζῆς, διδάσκαλος ἡ σπουδὴ αὐτῇ ἐγένετο ἀπὸ τῆς 1-15 Δεκεμβρίου 1969)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σιδερένιο αλέτρι 5 ης τάξης

Φρέζα

Τρίνο σιδερένιο αρότρο

A

α'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A

α'

Τσάπα

Καμάρ

Κοσσιόρι

διδ το καθήριγμα με άγριοχόρταν

Αρ. Τάρι

Κορρά

Βεμάτια. Στο βάθος "Σταβα"

ΠΡΕΣΣΑ ΙΠΠΟΚΙΝΗΤΗ

Πρέσα χειροκίνητη

"Θημουνια" - αρίστηρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ξυλινό δίκρανο

Ξυλινό δίκρανο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ξυλινό φτυάρ'

Κορπο λόνι

Δριμόνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κάσκια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ